

Priručnik

Widespread School: Innovating Teaching Approaches Outside the Classroom

2023-1-IT02-KA220-SCH-000160701

Widespread
School

Sadržaj

Projekt Widespread School ili Rasprostranjena škola.....	2
Međunarodni centar za podvodnu arheologiju.....	3
Radionica: Podmorje / die Unterwasserwelt	3
Radionica: Tajne potonulog broda	9
Nasadi d.o.o. Zadar	13
Radionica: La natura magica / Čarobna priroda	13
Radionica: "Biljke na zadarskoj rivi – pronalaženje i dokumentiranje"	27
Arheološki muzej Zadar	34
Radionica: Informacije na internetu	34
Radionica: Tragovi prošlosti u kamenu i grobovima – Srednjovjekovni Zadar i okolica	36
Narodni muzej Zadar	39
Radionica: <i>Che cosa ti metti?</i> / Što odijevaš?	39
Radionica: Narodne nošnje i običaji sjeverne i srednje Dalmacije	54
Odjel za arheologiju, akvakulturu i agronomiju Sveučilišta u Zadru.....	57
Radionica: Digitalno mjerenje prostora i izrada tehničkog crteža	57
Radionica: Vježba opuštanja - Putovanje morskim dubinama - Udahni mir, izdahni brigu	61

Projekt *Widespread School* ili Rasprostranjena škola: pristupi poučavanju izvan tradicionalnih učionica

Innovating Teaching Approaches Outside the Classroom

Priručnik s provedenim radionicama nastao je u okviru projekta „Widespread School: Innovating Teaching Approaches Outside the Classroom“, skraćena naziva Widespread School/ Škola oko nas što ga financira Erasmus+ program. Projekt traje od 1. rujna 2023. do 31. kolovoza 2026. godine te povezuje odgojno-obrazovne ustanove sa srodnim ustanovama i stručnjacima u lokalnim zajednicama različitih europskih zemalja iz kojih su partnerske škole, a sve s ciljem promicanja inovativnih pristupa učenju koji nadilaze granice učionice.

Nositelj projekta je Grad Reggio Emilia, Italija. Partneri su Grad Reggio Emilia/ Italija, Reggio Children Foundation/ Italija, Sveučilište u Modeni i Reggio Emiliji (UNIMORE)/ Italija, Škola Saunalahti, Espoo/ Finska, Grad Zadar/ Hrvatska, Škola Carm Augustet, Girona/ Španjolska , Sveučilište u Gironi - Obrazovni istraživački institut/ Španjolska.

Projekt je proizašao iz iskustva „Scuola Diffusa“ nastala za vrijeme pandemije Covid – 19 kao rješenje za promicanje nastave uživo tijekom zdravstvene krize. Inspirirani tim iskustvom cilj projekta je revolucionirati metode podučavanja izvan učionica, razmatrajući zajednice kao vrijedne obrazovne resurse.

Primarni ciljevi uključuju poboljšanje kvalitete osnovnog obrazovanja, jačanje kompetencija nastavnika i pozitivan utjecaj na učenike poticanjem ključnih kompetencija kao što su kritičko razmišljanje i kreativnost. Poticati kod učenika iskustvo učenja na otvorenom od formulacija hipoteza do razmišljanja o različitim temama kroz istraživački rad kako bi smisleno učili, učili kako učiti, kritički promišljali i kreativno se bavili praktičnim aktivnostima.

Jedna od četiriju zadarskih škola koje sudjeluju u projektu Widespread School jeste Osnovna škola Zadarski otoci. Radionice koje su prikazane u priručniku provedene su tijekom travnja 2025. godine.

U partnerstvu škola i institucija - kao što su pri ovoj suradnji bile ustanove Međunarodni centar za podvodnu arheologiju Zadar, Nasadi d. o. o., Arheološki muzej Zadar, Narodni muzej Zadar i Odjel za arheologiju, akvakulturu i agronomiju Sveučilišta u Zadru -učenici imaju priliku otkrivati bogatstvo svoje lokalne zajednice te primjenjivati teorijska znanja u stvarnim situacijama nadograđujući ih učenjem izvan učionice. Ova suradnja omogućuje im da aktiviraju u školi stečena znanja, bolje razumiju i cijene kulturnu i prirodnu baštinu svojega okružja, razvijaju kritičko mišljenje i stječu praktične vještine koje su neophodne za njihov osobni i profesionalni razvoj.

Međunarodni centar za podvodnu arheologiju

Centar za podvodnu arheologiju u Zadru je otvoren u rujnu 2007. g. u sastavu Hrvatskog restauratorskog zavoda. U siječnju 2009. g. Centar je dobio i svoju pravnu samostalnost, a potpisan je i međunarodni ugovor između UNESCO-a i RH o njegovom djelovanju. Od tada kao Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru, pod upravom Ministarstva kulture i medija RH i UNESCO-a razvija svoju programsku djelatnost. Godine 2016. produžen je međunarodni ugovor između RH i UNESCO-a na narednih 6 godina. Odluka o osnivanju Centra se zasnivala na činjenici da je Hrvatska među prvim državama koje su ratificirale UNESCO-ovu Konvenciju o zaštiti podvodne kulturne baštine iz 2001. g. Iz tog je razloga UNESCO prihvatio inicijativu Hrvatske za proglašenjem Centra u Zadru kao međunarodnog centra II. kategorije pod pokroviteljstvom UNESCO-a. Tijekom 2021. je provedena evaluacija MCPA Zadar te je uz pozitivno mišljenje evaluacijskog tima preporučeno produljenje statusa UNESCO Centra 2. kategorije na daljnjih 8 godina, do 2031.

Glavna zadaća centra je provođenje aktivnosti i obrazovanja u polju istraživanja, konzerviranja i restauriranja i promoviranja podvodne kulturne baštine, posebice na međunarodnoj razini. Putem svojeg djelovanja, centar također snažno promovira ratifikaciju i implementaciju UNESCO Konvencije iz 2001. g. o zaštiti podvodne kulturne baštine. Centar djeluje u skladu s principima Konvencije i njenih aneksa te pridonosi širenju mogućnosti u ostalim državama Europe i Sredozemlja. Razvijajući i šireći najsuvremenije metode istraživanja u podvodnoj arheologiji, konzerviranju i restauriranju, obuci i razmjeni znanja, MCPA Zadar je postao važno žarište tih aktivnosti u ovom dijelu Europe. Centar ima značajnu regionalnu dimenziju s težištem na zemljama srednje i jugoistočne Europe ali i šire sredozemne regije. S obzirom na karakter arheoloških nalaza i nalazišta, predviđa se i intenzivnija suradnja sa zemljama cijele Europe.

Republika Hrvatska osigurava neophodna sredstva za osnovne troškove Centra, dok se sredstva potrebna za provođenje pojedinih programa osiguravaju iz različitih izvora, ovisno o programu ili projektu. Sredstva za međunarodne programe i projekte osiguravaju se iz međunarodnih izvora.

Radionica - Podmorje / die Unterwasserwelt

Suradnička ustanova: [Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru](#)

Nastavni predmet: Njemački jezik

Ciljna grupa: 6. razred (prilagođeno i učenicima koji ne uče njem. jezik)

Trajanje: 3 školska sata (135 minuta)

Međupredmetna korelacija: priroda, drugi strani jezik, hrvatski jezik, likovna kultura

Oblici rada: terenski rad i promatranje, plenum, individualni rad, rad u paru, grupni rad, rješavanje zadataka, razgovor

Nastavne strategije: učenje istraživanjem, terenska nastava integracijom njem. jezika i prirode

Odgojno-obrazovni ishodi predmeta:

OŠ (2) NJ A.6.1. Učenik razumije kratke i vrlo jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.

OŠ (2) NJ A.6.2. Učenik naglas čita kratke i vrlo jednostavne tekstove.

OŠ (2) NJ A.6.3. Učenik proizvodi vrlo kratke i vrlo jednostavne govorne tekstove.

Osobni i socijalni razvoj

osr A.3.3. Razvija osobne potencijale.

osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu.

Učiti kako učiti

uku A.3.3. Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.

Razrada ishoda

- Učenik imenuje morske životinje
- Učenik pravilno piše nazive morskih životinja
- Učenik opisuje sliku podmorje

Odgojno-obrazovni ciljevi

Odgojni ciljevi: učenici razvijaju pozitivan stav prema prirodi . Učenike se potiče na rad u paru ili timu.

Obrazovni ciljevi: Učenici uče nove riječi i izraze povezane s temom, trebaju naučiti vokabular primijeniti u pisanoj i usmenoj komunikaciji. Učenike se potiče na samostalan rad, promicanje metodoloških i socijalnih vještina, učvršćivanje i produbljivanje znanja kao i povećanje motivacije i znatiželje učenika.

Metode rada: povezivanje, interaktivne igre, izmjena svih vještina- slušanje, čitanje, govora i pisanja.

Materijali i pribor: radni listići, memory kartice.

1. sat (45 minuta): Uvod u podvodnu arheologiju i promatranje artefakata

Aktivnosti: stručno vođenje izložbenim prostorom, učenici se upoznaju s radom podvodnih arheologa, nalazima brodova, amforama, sidrima, olupinama brodova.

2. i 3. školski sat (90 min): Podmorje - die Unterwasserwelt

Aktivnost: Pustiti instrumental glazbu, zvukovi mora i podmorja

- **Pitanja za učenike**

- *Osim viđenog u muzeju, može li se još nešto drugo vidjeti u moru?*

- **Zadatak za učenike**

„Zamislite da ste u maloj podmornici, koja odlazi dublje u more. Što vidite?“

„Koja ti životinja dolazi blizu?“, „Ima li još nešto u moru a da nije životinja?“

Učenici zatvore oči i zamišljaju tu scenu.

Učenici imenuju morske životinje i objekte u moru a učiteljica stavlja slike na pano. Ukoliko učenici nisu spomenuli sve životinje ili predmete koje je učiteljica pripremila na slikama, ona ih navodi do rješenja.

2. Formiranje grupa:

Razdvojiti učenike u grupe na temelju slika i potaknuti ih da zajedno rade.

Aktivnost:

- **Priprema:** Pripremiti slike morskih životinja i objekata (npr. riba, kit, koralj, morski pas, morska trava, amfore...).
- **Puzzle slike:** Svaki učenik uzima jedan djelić puzzla sa slikom morskog života.
- Učenici pronalaze druge učenike koji imaju odgovarajuće dijelove slike i formiraju grupe.

3. Memory igra

Naučiti i učvrstiti nove riječi vezane uz podmorje.

Priprema:

- Pripremiti Memory kartice:
 - Polovica kartica sadrži slike morskih životinja i objekata (npr. riba, koralj, kit, morski pas, morska trava).

- Druga polovica kartica sadrži odgovarajuće slika/riječ na njemačkom jeziku.

Aktivnost:

- **Početak igre:** Učenici igraju Memory unutar svojih grupa. Naizmjenično okreću dvije kartice kako bi pronašli par (slika i slika/riječ).
- **Ponovno izgovaranje riječi:** Kada pronađu svoj par, učenici glasno izgovaraju riječ, npr. „Fisch.“ „Koralle.“ itd.

4. Pisanje novih riječi na radnom listiću

Naučiti pravilno pisati nove riječi vezane uz podmorje.

Aktivnost:

- **Priprema:** učenici do daju na pano nazive morskih životinja i objekata.
- **Dopunjavanje riječi:** učenici rješavaju radni listić (pišu odgovarajuće riječi na njemačkom jeziku.)
Primjer: „Die Fisch“ napisati pored slike ribe
- **Arbeitsblatt - Meerestiere**

1. _____

2. _____

3. _____

8. _____

4. _____

9. _____

5. _____

10. _____

6. _____

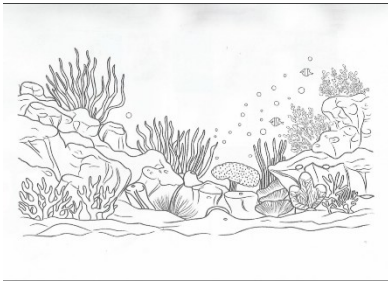
7. _____

- **Provjera pomoću panoa:** nakon što popune radne listić učenici provjeravaju rješenja pomoću panoa

5. Podmorski bojanka: Kreativni rad

Priprema:

- predložak podmorske slike

Aktivnost:

- **Bojanka:** Učenici na pripremljene podmorske slike crtaju različite morske životinje koje su naučili.
- **Imenovanje riječi:** Nakon što završe crteže, učenici predstavljaju svoju sliku i izgovaraju riječi koje su koristili na svom crtežu.

Primjer:

„Das ist ein Fisch.“

6. Završetak

Učenici reflektiraju o onome što su naučili.

- **Imenovanje novih riječi:** Nakon što se grupa predstavi, svaki učenik imenuje svoju omiljenu novu riječ koju je naučio.

Radionica: Tajne potonulog broda

Lokacija: MCPA

Ciljna skupina: šesti razred

Trajanje: dva školska sata (90 minuta)

Međupredmetna korelacija: povijest, priroda, geografija, likovna i tehnička kultura

Oblici rada: Frontalni (uvodni dio), rad u paru (istraživački rad), praktični rad

Nastavne strategije: istraživačka strategija i učenje kroz rad

Odgojno-obrazovni ciljevi:

- Usvojiti i razlikovati podjelu trokuta prema duljini stranica (raznostraničan, jednakokračan, jednakostraničan) i prema veličini kutova (šiljastokutan, pravokutan, tupokutan).
- Primijeniti matematička pravila o zbroju unutarnjih kutova u trokutu
- Prepoznati i povezati geometrijski lik (jednakostranični trokut) kao osnovni gradivni element (stranu) geometrijskog tijela (oktaedra).
- Razvijati pozitivan stav prema matematici kroz njezinu primjenu u uzbudljivom kontekstu podvodne arheologije (STEM pristup).
- Razvijati finu motoriku i koordinaciju pokreta ruku kroz precizno izrezivanje mreže oktaedra.

Očekivani ishodi učenja (prema kurikulumu):

MAT OŠ D.6.1. Učenik klasificira trokute prema duljini stranica i veličini unutarnjih kutova.

MAT OŠ D.6.2. Učenik primjenjuje svojstva trokuta (zbroj kutova, nejednakost trokuta) u zadacima.

MAT OŠ D.6.3. Učenik prepoznaje jednakostraničan trokut kao građevni element mreže pravilnog tijela (oktaedra) te prostorno vizualizira spajanje mreže u tijelo.

Struktura radionice po satima

1. školski sat (45 min): Upoznavanje sa radom MCPA

Aktivnosti:

- **Naziv: Što je MCPA**

Upoznajemo učenike sa Međunarodnim centrom podvodne arheologije, pokazujući im fotografije i kratke video snimke objavljene na <https://www.icua.hr/o-centru>

- **Naziv: Treba li podvodnom arheologu matematika?**

Učenicima se postavlja pitanje postoji li uopće veza matematike i podvodne arheologije, jedno od mogućih potpitanja može biti kako podvodni arheolog točno izmjeri potopljeni brod ili označi lokaciju pronađenih predmeta.

Zadaci za vježbu

1. Arheolog roni u blizini svjetionika Veli rat kako bi istražio potopljeni brod Michelle. Spustio se na dubinu od 6 m. Nakon što je fotografirao prva nalazišta, spustio se za još 4.75 m kako bi vidio brodski propeler. Na kojoj se dubini arheolog nalazio u tom trenutku?
2. Olupina broda duga je 76 m i široka 10 m, a drveni sanduk s potopljenog broda u stvarnosti ima duljinu od 120 cm. Koliko će brod i sanduk biti dugačak na arheološkom crtežu ako ga učenici crtaju u mjerilu 1:10?
3. Arheolozi iz MCPA Zadar postavili su dvije mjerne stanice na dnu mora. Treća točka je pronađeni potopljeni brod, kada bi spojili te dvije stanice i brod dobili bi trokut. Dva unutarnja kuta toga trokuta iznose 56° i 65° . Izračunaj veličinu trećeg kuta i zaključi o kojemu se trokutu radi.

Metode rada: frontalni rad, individualni rad.

2. školski sat (45 min): Trokut u podvodnoj arheologiji

Aktivnosti:

Podvodni arheolozi koriste trokute na dnu mora – ta metoda se zove podvodna **trilateracija** i služi za precizno mapiranje položaja potonulih brodova i predmeta bez moderne tehnologije.

Nakon posjeta i upoznavanja sa MCPA, učenici postaju podvodni arheolozi koji istražuju antički brod koji je potonuo u blizini otoka Zlarina. Moraju mapirati nalazište amfora i izraditi model broda. Kako bi to uspješno odradili moraju riješiti sljedeće zadatke:

1. Podvodni arheolozi su mjernim trakama povezali tri točke ispod mora, poveži opis arheološkog nalazišta sa nazivom trokuta

Sve tri mjerne trake su jednake duljine

Tupokutan raznostraničan trokut

Dvije mjerne trake zatvaraju kut od 90° i sve su različitih duljina

Jednakostraničan trokut

Između dvije amfore nalaze se dvije mjerne trake jednake duljine koje zatvaraju kut od 110°

Pravokutan raznostraničan trokut

2. Tvoj prijatelj ronilac je pod morem zapisivao mjerenja s tri nalazišta, ali je u brzini napravio grešku. Jedan od ovih trokuta nemoguće je konstruirati, pronađi koji i odgovori zašto ga je nemoguće konstruirati.

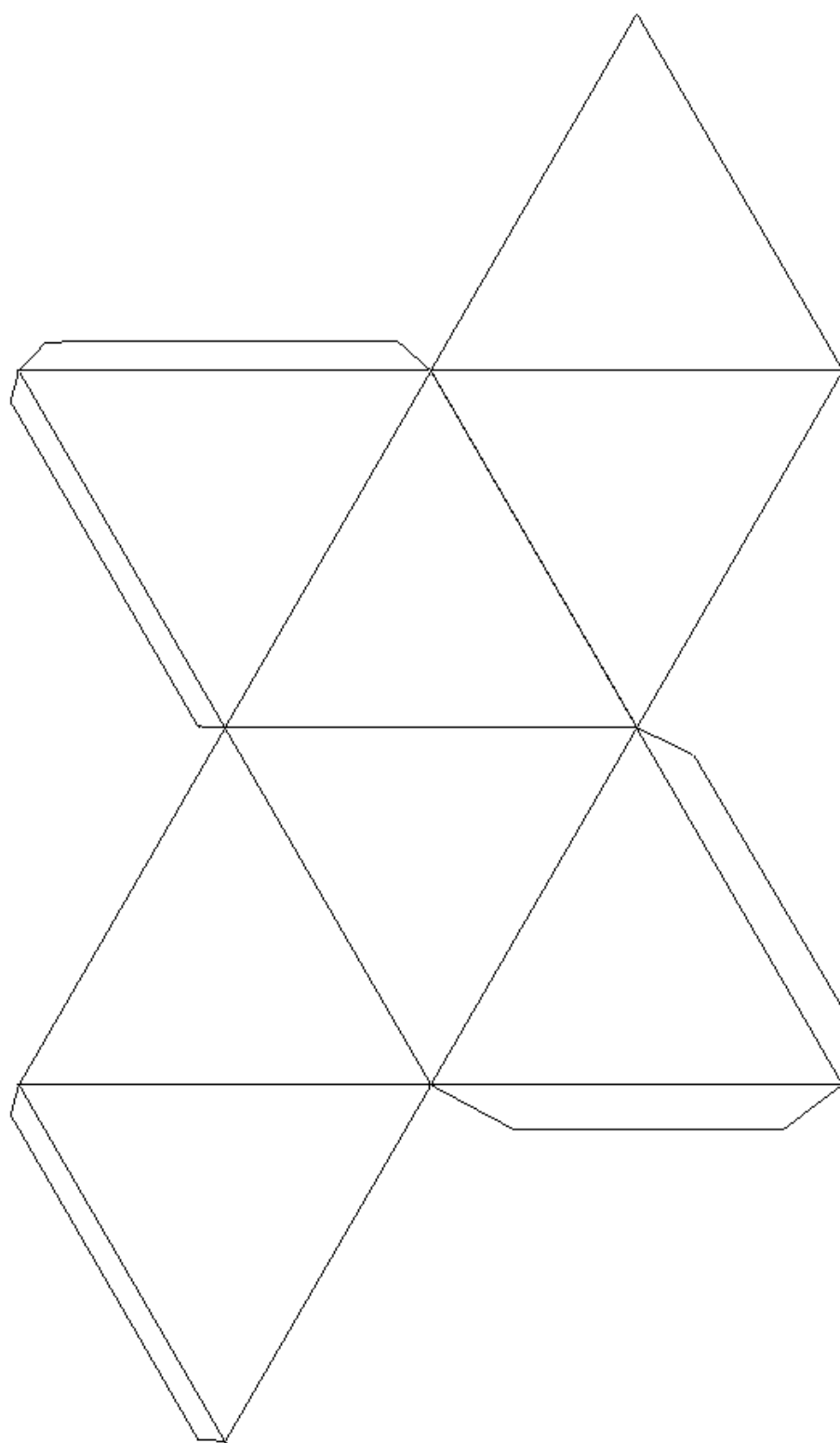
Nalazište 1 : Duljine stranica trokuta: $a = 3 \text{ m}$, $b = 5 \text{ m}$, $c = 9 \text{ m}$.

Nalazište 2: Veličine kutova trokuta: $\alpha = 50^\circ$, $\beta = 40^\circ$, $\gamma = 90^\circ$

Nalazište 3: Veličine kutova trokuta: $\alpha = 60^\circ$, $\beta = 60^\circ$, $\gamma = 60^\circ$

3. Tvoj podvodni sonar šalje signal u obliku jednakokračnog trokuta kako bi skenirao dno. Kut koji sonar zatvara na površini mora (kut uz vrh trokuta) iznosi 40° . Izračunaj preostala dva kuta koja padaju na morsko dno.

Rješavanjem ovih zadataka pronašao si sve dijelove tajanstvenog antičkog predmeta koji izgleda poput pravog kristala. U matematici taj oblik nazivamo oktaedar, on se sastoji od 8 jednakostraničnih trokuta. Izradi svoj oktaedar sa zadanim predloškom i ukrasi ga po volji.

Metode rada: frontalni rad, rad u paru

Završni dio (refleksija i evaluacija)

Što mi je danas bilo najzanimljivije u radu MCPA Zadar?

Koji matematički dio mi je bio najteži za riješiti?

Kako bih ocijenio/la svoj rad na satu od 1 do 5 i zašto?

Materijali i pribor: bilježnica, geometrijski pribor, škare, ljepilo, bojice

Nasadi d.o.o. Zadar

Nasadi d.o.o. – Zadar djeluju kao gradsko komunalno društvo usmjereno na održavanje javnih zelenih površina, uređenje i održavanje parkova, perivoja, drvoreda, travnjaka i cvjetnih površina. Upravlja grobljima i obavlja pogrebne poslove.

Važan dio djelovanja i prepoznatljivosti Nasada su i proizvodnja, uzgoj i prodaja cvijeća, ukrasnog bilja i rasada. Tvrtka se bavi hortikulturnim projektima, sadnjom i njegom bilja, održavanjem šetnica i javnih prostora te osigurava da Zadar zadrži prepoznatljiv mediteranski ugođaj. Osim komunalnih funkcija, Nasadi sudjeluju u projektima urbanog planiranja i ekološke zaštite, čime pridonose održivom razvoju grada.

Radionica – La natura magica / Čarobna priroda

Suradnička ustanova: Nasadi d.o.o.

Nastavni predmet: Talijanski jezik

Ciljna skupina: 6. razred

Trajanje: 3 školska sata (135 minuta)

Međupredmetna korelacija: Priroda, Biologija, Likovna kultura, ostali strani jezici

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NASTAVNOG PREDMETA:

OŠ (2) TJ A.6.1.¹ Učenik razumije kratak i jednostavan tekst poznate tematike.

OŠ (2) TJ A.6.2.² Učenik govori kratak i jednostavan tekst poznate tematike.

OŠ (2) TJ A.6.3.³ Učenik piše kratak i jednostavan tekst poznate tematike.

OŠ (2) TJ C.6.3.⁴ Učenik odabire i primjenjuje osnovne strategije učenja talijanskoga jezika.

Razrada ishoda

Učenici prepoznaju, imenuju i razlikuju osnovne pojmove povezane s biljnim svijetom i prirodnim pojavama na talijanskome jeziku (*il fiore, l'albero, la pianta, il sole, la pioggia, il vento*), povezujući ih s primjerima opaženima u neposrednom okruženju.

Učenici razumiju kratke i jednostavne rečenice poznate tematike te prepoznaju ključne informacije u kratkom tekstu povezanom s prirodom i gradskim zelenilom.

Učenici čitaju kratke i jednostavne rečenice pazeći na pravilan izgovor, intonaciju i razumijevanje značenja poznatih riječi i izraza.

Učenici pišu kratke i jednostavne rečenice prema predlošku, vodeći računa o osnovnim pravopisnim i ortografskim pravilima te pravilnom pisanju poznatih riječi i izraza na talijanskome jeziku.

Učenici povezuju prirodne pojave i biljni svijet s uvjetima potrebnima za rast i razvoj biljaka te razvijaju sposobnost logičkog povezivanja pojmova prema značenju.

Učenici aktivno sudjeluju u radu u paru i skupini, razmjenjuju ideje, surađuju u rješavanju zadataka i zajednički donose odluke tijekom kreativnih i istraživačkih aktivnosti.

Učenici razvijaju sposobnost opažanja i povezivanja jezičnih sadržaja sa stvarnim iskustvom promatranja prirode u urbanome prostoru te osvještavaju važnost zelenih površina i odgovornog odnosa prema okolišu.

Učenici primjenjuju osnovne strategije učenja stranoga jezika koristeći vizualne poticaje, kartice, slikovne predloške, iskustveno učenje i suradnički rad kao pomoć u razumijevanju i usvajanju novoga vokabulara.

¹ Objašnjenje kratice: OŠ (2) – Osnovna škola – drugi strani jezik; TJ – Talijanski jezik; A. – domena Komunikacijska jezična kompetencija; 6. – šesti razred; 1. – prvi ishod

² Objašnjenje kratice: OŠ (2) – Osnovna škola – drugi strani jezik; TJ – Talijanski jezik; A. – domena Komunikacijska jezična kompetencija; 6. – šesti razred; 2. – drugi ishod

³ Objašnjenje kratice: OŠ (2) – Osnovna škola – drugi strani jezik; TJ – Talijanski jezik; A. – domena Komunikacijska jezična kompetencija; 6. – šesti razred; 3. – treći ishod

⁴ Objašnjenje kratice: OŠ (2) – Osnovna škola – drugi strani jezik; TJ – Talijanski jezik; C. – domena Samostalnost u ovladavanju jezikom; 6. – šesti razred; 3. – treći ishod

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učiti kako učiti

uku A.3.1.⁵

1. Upravljanje informacijama

Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.

uku A.3.2.⁶

2. Primjena strategija učenja i rješavanje problema

Učenik se koristi različitim strategijama učenja i primjenjuje ih u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja uz povremeno praćenje učitelja.

uku A.3.3.⁷

3. Kreativno mišljenje

Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.

uku A.3.4.⁸

4. Kritičko mišljenje

Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

uku B.3.1.⁹

1. Planiranje

Uz povremenu podršku učenik samostalno određuje ciljeve učenja, odabire strategije učenja i planira učenje.

uku B.3.2.¹⁰

⁵ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; A. – domena Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama; 3.1. – treći obrazovni ciklus, prvi ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

⁶ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; A. – domena Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama; 3.2. – treći obrazovni ciklus, drugi ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

⁷ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; A. – domena Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama; 3.3. – treći obrazovni ciklus, treći ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

⁸ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; A. – domena Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama; 3.1. – treći obrazovni ciklus, četvrti ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

⁹ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; B. – domena Upravljanje svojim učenjem; 3.1. – treći obrazovni ciklus, prvi ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

¹⁰ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; B. – domena Upravljanje svojim učenjem; 3.2. – treći obrazovni ciklus, drugi ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

2. Praćenje

Uz povremeni poticaj i samostalno učenik prati učinkovitost učenja i svoje napredovanje tijekom učenja.

uku B.3.3.¹¹

3. Prilagodba učenja

Učenik regulira svoje učenje mijenjanjem plana ili pristupa učenju, samostalno ili uz poticaj učitelja.

uku B.3.4.¹²

4. Samovrednovanje/ samoprocjena

Učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate, procjenjuje ostvareni napredak te na temelju toga planira buduće učenje.

uku D.3.2.¹³ Suradnja s drugima. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

Osobni i socijalni razvoj

osr B.3.4.¹⁴ Suradnički uči i radi u timu.

osr C.3.3.¹⁵ Aktivno sudjeluje i pridonosi školi i lokalnoj zajednici.

ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI

Odgojni ciljevi:

Učenici razvijaju pozitivan stav prema prirodi i prirodnim resursima kao i važnosti zaštite okoliša. Učenike se potiče na timski rad i suradnju te važnost istih.

Obrazovni ciljevi:

¹¹ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; B. – domena Upravljanje svojim učenjem; 3.3. – treći obrazovni ciklus, treći ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

¹² Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; B. – domena Upravljanje svojim učenjem; 3.4. – treći obrazovni ciklus, četvrti ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

¹³ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; D. – domena Stvaranje okružja za učenje; 3.2. – treći obrazovni ciklus, drugi ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

¹⁴ Objašnjenje kratice: osr – Osobni i socijalni razvoj;

¹⁵ Objašnjenje kratice: osr – Osobni i socijalni razvoj; B. – domena Ja i drugi; 3.4. – treći obrazovni ciklus, četvrti ishod u domeni Međupredmetne teme Osobni i socijalni razvoj

Učenici uče nove riječi i izraze povezane sa zadanom temom.

Učenici trebaju naučiti vokabular i pojmove moći primijeniti u pisanoj i usmenoj komunikaciji.

Učenike se potiče na samostalan rad, promicanje metodoloških i socijalnih vještina, omogućavanje individualne diferencijacije kroz različite zadatke, učvršćivanje i produbljivanje znanja kao i povećanje motivacije i znatiželje učenika.

OBLICI RADA

- individualni rad, grupni rad, rad u paru, frontalni rad

METODE RADA:

- povezivanje, prepoznavanje, pitanja, odgovori, interaktivne igre, grupni rad, izmjena sve četiri jezične vještine (slušanje, čitanje, govorenje i pisanje).

NASTAVNE STRATEGIJE

- iskustveno učenje, istraživačko učenje, suradničko i aktivno učenje, učenje otkrivanjem
- metoda razgovora, metoda zornosti, metoda demonstracije

RAZRADA STRUKTURE RADIONICE PO AKTIVNOSTIMA:

1. Uvodna motivacija i razgovor o opaženome
2. Aktivnost *Caccia alla natura* / Lov na prirodu
3. Aktivnost *Colori della natura* / Boje prirode
4. Formiranje skupina i kreativni skupni rad *La natura magica* / Čarobna priroda
5. Aktivnost *Carta d'identità della pianta* / Biljkina osobna iskaznica
6. Aktivnost *Il ciclo della pianta* / Život biljke
7. Aktivnost *Il detective della natura* / Detektiv prirode
8. Inačica jezične igre pokretom *Dan / noć u prirodi* s izmijenjenim vokabularom
9. Aktivnost čitanja s razumijevanjem *Sulla riva* / Na rivi

10. Završni zajednički rad *La nostra riva verde* / Naša zelena riva

11. Završna izlazna kartica i refleksija

Potreban materijal

- šest velikih papira (A3 ili veći) s početnim ilustracijama prirodnih elemenata
- kartice s riječima i ilustracijama
- fotografije zelenih površina gradske rive
- radni listići za aktivnosti
- kartice s bojama
- bojice, flomasteri, škare i ljepilo
- kartice za refleksiju
- dodatni slikovni materijali biljaka, stabala i cvijeća

Ključne riječi

- *il fiore* – cvijet
- *l'albero* – stablo
- *la pianta* – biljka
- *il sole* – sunce
- *la pioggia* – kiša
- *il vento* – vjetar

1. Uvodna aktivnost – Opažanje zelenila gradske rive

Radionica započinje razgovorom o prostoru gradske rive i biljkama koje učenici uočavaju tijekom promatranja. Učenici opisuju što su vidjeli, što im je privuklo pažnju i koje su prirodne elemente primijetili. Posebna se pažnja usmjerava na boje, oblike, veličinu biljaka te osjećaj prostora uz more.

2. Caccia alla natura / Lov na prirodu (10 minuta)

Nakon uvodne aktivnosti učenici prelaze u istraživački dio radionice. Aktivnost *Caccia alla natura / Lov na prirodu* nadovezuje se na prethodno promatranje zelenila te učenike potiče na detaljnije opažanje prirodnih elemenata koje su mogli vidjeti tijekom šetnje rivom.

Učenici rade u paru ili manjim skupinama. Svaka skupina dobiva jednostavan radni listić s istraživačkim zadacima. Cilj nije brzina, nego pažljivo prisjećanje, razgovor i povezivanje opaženoga s novim riječima na talijanskome jeziku.

Radni listić: Caccia alla natura

Trova... / Pronađi...

- ☐ jedno stablo – *l'albero*
- ☐ jedan cvijet – *il fiore*
- ☐ nešto zeleno – *verde / la pianta*
- ☐ nešto što se miče na vjetru – *il vento*
- ☐ nešto što treba sunce – *il sole*
- ☐ nešto što treba kišu – *la pioggia*

Učenici uz svaki pojam mogu nacrtati mali simbol ili zapisati jednu riječ kojom ga opisuju.

Primjer:

l'albero – grande

il fiore – rosso

la pianta – verde

Nakon završetka aktivnosti učenici uspoređuju odgovore s drugim parom i pokušavaju usmeno reći što su pronašli koristeći jednostavne izraze.

Primjer:

Ho trovato un fiore.

Ho trovato un albero.

È verde.

È bello.

3. Colori della natura / Boje prirode (10 minuta)

Učenici dobivaju kartice s bojama: *verde, giallo, rosso, blu, marrone, rosa, bianco, arancione*

i kartice s pojmovima: *il fiore, l'albero, la pianta, il sole, le foglie, la pioggia.*

Zadatak je pronaći logične poveznice i obrazložiti ih.

Primjer:

Il sole è giallo.

La pianta è verde.

Il fiore è rosso.

L'albero è marrone e verde.

Zatim učiteljica pokazuje nelogične spojeve, a učenici trebaju zaključiti jesu li točni ili netočni:

Il sole è blu. – falso / netočno

La pianta è verde. – vero / točno

4. Spajanje učenika u skupine i kreativni skupni rad – *La natura magica* / Čarobna priroda

Učiteljica priprema kartice s ključnim pojmovima koji će se obrađivati tijekom aktivnosti.

Svaki učenik izvlači jednu karticu s ilustracijom i nazivom prirodnoga pojma. Izvučene kartice služe kao način formiranja skupina te ujedno predstavljaju početnu točku za daljnji rad.

Na karticama se nalaze pojmovi: *il fiore*, *l'albero*, *la pianta*, *il sole*, *la pioggia*, *il vento*.

Nakon izvlačenja kartica, učenici pronalaze klupu u parku s hamer papirom koji sadrži početnu ilustraciju njihova pojma. Primjerice, skupina *fiore* dobiva papir sa stabljikom bez latica, skupina *sole* polovicu sunca, skupina *albero* samo deblo bez krošnje, dok skupina *vento* dobiva prikaz linija koje sugeriraju gibanje zraka.

Zadatak skupine

Zadatak svake skupine jest zajednički dovršiti početnu ilustraciju te je proširiti detaljima inspiriranima zelenilom gradske rive koje su učenici prethodno promatrali.

Po dovršetku početne ilustracije, svaka grupa dobije šest sličica (npr. duga, list, leptir, kišobran, sjeme, jabuka) te kartice u boji s napisanim nazivima boja. Među sličicama i bojama učenici odabiru pojmove koji se logički mogu povezati s njihovim početnim pojmom te ih lijepe oko svog crteža.

l'arcobaleno

le foglie

la farfalla

l'ombrello

il seme

la mela

Učenci predstavljaju svoj rad te objašnjavaju zašto su povezali određene pojmove.

Jezični dio aktivnosti

Nakon dovršetka ilustracije učenici ispod rada zapisuju nekoliko kratkih rečenica na talijanskome jeziku. Rečenice su jednostavne i služe za povezivanje slike s jezičnim sadržajem.

Primjeri: *Il fiore è rosso. L'albero è grande. La pianta è verde. Il sole è giallo. Il vento soffia.*

Kreativni naslov rada

Svaka skupina osmišljava kreativni naziv svoga rada na talijanskome jeziku.

Primjeri: *Il sole felice / Il vento del mare / I colori del fiore / La magia della pioggia*

5. Carta d'identità della pianta / Biljkina osobna iskaznica

Svaka skupina izrađuje jednostavnu „osobnu iskaznicu” biljke, stabla ili cvijeta.

Učenci smišljaju, imenuju i opisuju biljku, cvijet ili stablo koristeći jednostavne riječi i izraze.

Radni listić – Carta d'identità della pianta

Nome: _____

Colore: _____

È:

☐ grande

☐ piccolo

☐ verde

- ☐ bello
- ☐ colorato

Dove si trova?

- ☐ sulla riva
- ☐ vicino al mare
- ☐ nel parco
- ☐ in città

Ha bisogno di:

- ☐ sole
- ☐ pioggia
- ☐ acqua
- ☐ vento
- ☐ terra

Disegno:

Scrivi una frase per descrivere la tua pianta:

6. Il ciclo della pianta / Život biljke (10 minuta)

Učenici dobivaju slikovne kartice:

il seme

la terra

l'acqua

la piant

il sol

il fiore

l'albero

Zadatak skupine jest pokušati složiti prirodan redoslijed razvoja biljke.

Nakon slaganja učenici strelicama povezuju pojmove i s po dva pridjeva usmeno opisuju svaki pojam.

Primjer:

*il sole – caldo, giallo
la pianta – verde, bella
l'albero – grande, verde*

7. Il detective della natura / Detektiv za prirodu

Svaka skupina dobiva istraživački zadatak povezan s prirodnim pojmom koji obrađuje. Aktivnost je osmišljena tako da učenici promatraju, zaključuju i opisuju koristeći jednostavne riječi i rečenice te kratke izraze na talijanskome jeziku. Zadatak je opisati svoj pojam odgovarajući na postavljena pitanja.

Skupina 1 – Il fiore

Di che colore è il fiore? È piccolo o grande? Dove si trova? Ha bisogno del sole? Ha bisogno della pioggia?

Skupina 2 – L'albero

L'albero è alto? È verde? Ha molte foglie? Il vento muove le foglie? Dove si trova?

Skupina 3 – La pianta

La pianta è verde? È grande o piccola? Dove cresce? Che cosa aiuta la pianta?

Skupina 4 – Il sole

Il sole è caldo? Il sole è giallo? Le piante hanno bisogno del sole? Cosa succede quando c'è il sole?

Skupina 5 – La pioggia

La pioggia aiuta le piante? Che cosa succede dopo la pioggia? Le piante hanno bisogno di acqua? Cosa succede quando non c'è la pioggia?

Skupina 6 – Il vento

Il vento è forte? Il vento muove le foglie? Cosa si muove con il vento?

Nakon završetka zadatka svaka skupina kratko predstavlja što je „otkrila”.

8. Mini jezični predah – Inačica igre „Dan / noć“ u prirodi

Učiteljica objašnjava učenicima igru kojom će ponavljati ključne riječi.

Kad učiteljica kaže:

- *albero* / stablo – učenici stoje uspravno
- *fiore* / cvijet – čučnu
- *vento* / vjetar – njišu ruke kao da puše vjetar
- *sole* / sunce – podignu ruke visoko.

Učenici koji ne učine ispravan pokret postaju „učitelji“, odnosno izriču pojmove preostalim učenicima.

9. Kratki tekst s razumijevanjem – Sulla riva

Učiteljica najprije pročita tekst naglas, uz pokazivanje ilustracija ili fotografija. Učenici zatim čitaju tekst u sebi, a po želji i naglas.

Testo: Sulla riva

Sulla riva ci sono alberi, fiori e piante. Gli alberi sono grandi e verdi. I fiori sono rossi, gialli e rosa. Il sole aiuta le piante a crescere. La pioggia dà acqua alle piante. Il vento muove le foglie. La natura in città è bella e importante.

Zadatak 1 – Vero o falso

1. Sulla riva ci sono alberi. **V / F**
2. I fiori sono solo blu. **V / F**
3. Il sole aiuta le piante. **V / F**
4. La pioggia dà acqua alle piante. **V / F**
5. Il vento muove le foglie. **V / F**
6. La natura in città non è importante. **V / F**

Zadatak 2 – Collega

Spoji pojmove:

alberi → grandi e verdi

fiori → rossi, gialli e rosa

pioggia → acqua

vento → foglie

sole → piante

Zadatak 3 – Completa

1. Sulla riva ci sono alberi, _____ e piante.
2. Gli alberi sono grandi e _____.
3. Il sole aiuta le piante a _____.
4. La pioggia dà _____ alle piante.
5. Il vento muove le _____.

Zadatak 4 – Disegna

Učenici crtaju jedan prizor iz teksta te ispod crteža zapisuju jednu kratku rečenicu:

Il sole è giallo.

L'albero è verde.

Ci sono fiori sulla riva.

10. La nostra riva verde / Naša zelena riva

Na veliki zajednički hamer papir učenici postupno dodaju elemente koje su tijekom radionice izrađivali ili promatrali:

- stabla (*alberi*)
- cvijeće (*fiori*)
- biljke (*piante*)
- sunce (*sole*)
- oblake i kišu (*pioggia*)
- vjetar (*vento*)
- more (*mare*)
- šetnicu i prostor rive
- detalje koji podsjećaju na uređene zelene površine grada

Svaka skupina dodaje svoj dio rada i predstavlja ga ostalim učenicima.

Nakon što svaka skupina predstavi svoj doprinos, plakat se zajednički nadopunjuje riječima ili kratkim rečenicama koje učenici biraju kao važne za prirodu i okoliš.

Zajednički plakat predstavlja završni rezultat radionice.

11. Završna aktivnost – Pronađi vezu u prirodi

Zadatak 1 – Zaokruži povezane pojmove

U svakom retku učenici trebaju pronaći dva ili tri pojma koji se logično povezuju.

1. *albero, mela, sole, rosso, pioggia*
2. *verde, fiore, sole, albero, banco*
3. *giallo, pioggia, fiore, vento, sole*
4. *pianta, acqua, terra, libro, sedia*
5. *vento, foglia, albero, penna, quaderno*
6. *fiore, rosa, verde, pioggia, finestra*
7. *sole, caldo, pianta, mare, gomma*
8. *riva, albero, fiore, città, zaino*

Nakon individualnog rada, učenici kratko uspoređuju odgovore u paru i obrazlažu svoj odabir.

Zadatak 2 – Napiši jednu kratku rečenicu

Učenici logički nadopunjuju rečenice.

Primjer:

Il fiore è _____.
L'albero è _____.
La pianta ha bisogno _____.
Il vento muove _____.
Sulla riva ci sono _____.

Napomene: Izrazi s rodnim značenjem, korišteni u ovom dokumentu, neutralni su i odnose se podjednako na muški i ženski rod.

Radionica - "Biljke na zadarskoj rivi – pronalaženje i dokumentiranje"

Suradnička ustanova: Nasadi d.o.o.

Nastavni predmet: Njemački jezik

Ciljna grupa: 6. razred (prilagođeno i učenicima koji ne uče njem. jezik)

Trajanje: 4 školska sata (180 minuta)

Međupredmetna korelacija: priroda, biologija, drugi strani jezik, hrvatski jezik,

Oblici rada: terenski rad i promatranje, plenum, individualni rad, rad u paru, grupni rad, rješavanje zadataka, razgovor

Nastavne strategije: učenje istraživanjem, terenska nastava integracijom njem. jezika i prirode

Odgojno-obrazovni ishodi predmeta:

OŠ (2) NJ A.6.1. Učenik razumije kratke i vrlo jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.

OŠ (2) NJ A.6.2. Učenik naglas čita kratke i vrlo jednostavne tekstove.

OŠ (2) NJ A.6.3. Učenik proizvodi vrlo kratke i vrlo jednostavne govorne tekstove.

Osobni i socijalni razvoj

osr A.3.3. Razvija osobne potencijale.

osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu.

Učiti kako učiti

uku A.3.3. Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.

Razrada ishoda

- Učenik imenuje i opisuje biljke
- Učenik pravilno izgovara i piše nazive biljaka
- Učenik pronalazi i dokumentira biljke

Odgojno-obrazovni ciljevi

Odgojni ciljevi: učenici razvijaju pozitivan stav prema prirodi . Učenike se potiče na rad u paru ili timu.

Obrazovni ciljevi: Učenici uče nove riječi i izraze povezane s temom, trebaju naučiti vokabular primijeniti u pisanoj i usmenoj komunikaciji. Učenike se potiče na samostalan rad, promicanje metodoloških i socijalnih vještina, učvršćivanje i produbljivanje znanja kao i povećanje motivacije i znatiželje učenika.

Metode rada: povezivanje, interaktivne igre, izmjena svih vještina- slušanje, čitanje, govora i pisanja.

- **Materijali i pribor:** radni listić, karta Zadra (poluotoka), pametni telefoni ili tableti za fotografiranje i Google Lens, PowerPoint ili Google Slides.

1. i 2. sat (90 minuta)

Uvodna aktivnost : Razgovor o zadarskoj promeni

Započinjemo radionicu razgovorom na šetnici. Učitelj s učenicima razgovara o zadarskoj promeni, njezinu položaju, važnosti i zanimljivostima iz povijesti. Učenici iznose svoja iskustva, opažanja i dojmove te prepoznaju prirodne i kulturne značajke prostora. Posebna se pozornost usmjerava na biljni svijet uz šetnicu, čime se učenike uvodi u daljnje istraživanje i upoznavanje biljaka koje rastu na tom području.

Pitanja za učenike:

Jeste li ikada posjetili zadarsku promenu? Što vam se najviše svidjelo?

Koje sadržaje možemo pronaći uz promenu?

Jeste li primijetili koje biljke rastu uz promenu? Možete li ih imenovati?

Kako biljke doprinose izgledu i ugodnosti prostora?

Što biste željeli saznati o biljkama koje rastu uz zadarsku promenu?

Istraživačka aktivnost

Učenici dobivaju radni listić sa slikama biljaka koje trebaju pronaći na Rivi. Nakon što pronađu biljku, fotografiraju je i pomoću aplikacije Google Lens određuju njezin naziv na njemačkom jeziku. Prikupljene podatke bilježe na radni listić uz odgovarajuću sliku biljke. Na taj način učenici upoznaju biljni svijet zadarske Rive te usvajaju i uvježbavaju nazive biljaka na njemačkom jeziku.

Učenici dobivaju i tiskanu kartu Zadra (poluotoka). Nakon prepoznavanja biljaka, na karti označavaju mjesta na kojima su ih pronašli. Uz svaku označenu lokaciju upisuju naziv biljke na njemačkom jeziku. Nakon toga trebaju biljku uslikati. Na taj način povezuju biljne vrste s njihovim položajem uz zadarsku promenu te razvijaju vještine opažanja, snalaženja na karti i dokumentiranja podataka.

Radni listić:

Die Promenade in Zadar

1. Wie heißen die Pflanzen?
2. Wo hast du sie gefunden? Zeichne in den Plan!
3. Mache ein Foto von der Pflanze!

1. Kako se zovu biljke?
2. Gdje si ih pronašao/la? Ucrtaj u plan!
3. Uslikaj biljku!

Ključne riječi: der Maulbeerbaum, die Palme, die Eiche, der Oleander, der Zürgelbaum, die Klebsame, der Lorbeerbaum

Karta Zadra (poluotoka)

4. Aktivnosti nakon istraživačkog dijela

a. Provjera

Zajednički provjeravaju jesu li svi učenici pronašli biljke, pravilno upisali nazive na njemačkom jeziku te označili lokacije na karti. Učenici međusobno uspoređuju radne listiće i ispravljaju eventualne pogreške.

b. Kratki kviz/ ponavljanje

Učitelj pokazuje slike biljaka, a učenici govore njemački naziv i gdje se nalazi na karti.

c. Refleksija

Učenici odgovaraju što mi je bilo najlakše, što mi je bilo najteže i što su danas novo naučili.

3. i 4. sat (u školi)

1. Izrada PowerPoint prezentacije

Nakon terenskog istraživanja, učenici koriste prikupljene podatke za izradu PowerPoint prezentacije. Učenici otvaraju program PowerPoint te izrađuju jedan slajd za svaku biljku koju su identificirali tijekom aktivnosti na zadarskoj Rivi.

Na svakom slajdu učenici prikazuju sljedeće elemente:

- **Biljka:** njemački naziv biljke (npr. *die Palme, die Olive, die Eiche*)
- **Opis:** kratak opis biljke (boja, veličina, osnovne karakteristike)
- **Lokacija:** točan položaj biljke na karti Zadar, uz opis mjesta koristeći **Wechselpräpositionen** (npr. *vor, neben, auf, zwischen, in*) te vokabular vezan uz gradske objekte kao što su *die Universität, das Hotel, das Restaurant, die öffentliche Toilette*
- **Slika:** fotografija biljke koju su učenici sami snimili tijekom terenskog rada

Učenici rade samostalno ili u manjim skupinama, pri čemu postupno dodaju slajdove za svaku pronađenu biljku. Naglasak je na točnosti njemačkog vokabulara, pravilnoj upotrebi prijedloga te povezivanju vizualnih i geografskih informacija.

Cilj ove aktivnosti je razvijanje jezičnih kompetencija na njemačkom jeziku, vještina digitalne pismenosti te sposobnosti strukturiranog prezentiranja prikupljenih podataka.

2. Prezentacija rada

Učenici predstavljaju svoje PowerPoint prezentacije pred razredom.

Tijekom izlaganja:

- imenuju biljke na njemačkom jeziku
- opisuju biljke (boja, veličina, izgled)
- objašnjavaju lokaciju (
- povezuju biljke s konkretnim mjestima u gradu Zadar

Ostali učenici slušaju, prate i po potrebi postavljaju pitanja.

3. Završna aktivnost: „Mini-Flora-Quiz – Pflanzen erkennen “

U završnom dijelu sata učitelj provodi kratki ponavljajući kviz u kojem prikazuje slike biljaka ili njihovih dijelova (list, cvijet, plod), koje su učenici prethodno istraživali na zadarskoj Rivi.

Učitelj pokazuje slike, a učenici u grupama aktivno sudjeluju. Učenici trebaju prepoznati biljku i imenovati je na njemačkom jeziku, pokazati i usmeno odrediti njezinu lokaciju na karti grada Zadra.

Arheološki muzej Zadar

Arheološki muzej Zadar druga je najstarija muzejska ustanova u Hrvatskoj, osnovana prije više od 190 godina, 1832. godine.

U više od stotinu i devedeset godina svoga postojanja razvijao se u promjenjivim, nestabilnim i često teškim okolnostima obilježenim političkim turbulencijama, smjenama država, ratnim razaranjima i posljedičnim materijalnim štetama.

Arheološki muzej Zadar sakuplja, čuva, istražuje i izlaže arheološku građu uglavnom s prostora sjeverne Dalmacije. U zgradi uz Forum smješteni su stalni postavi, spremišta i administrativni uredi. U stalnome postavu izložene su: prapovijesna zbirka s arheološkim materijalom od razdoblja paleolitika do željeznoga doba, antička zbirka s predmetima koji ilustriraju život u sjevernoj Dalmaciji u doba Rimljana, te srednjovjekovna zbirka s arheološkim ostacima iz VII. – XII. st., od kojih se najveći dio veže uz materijalnu i duhovnu kulturu Hrvata.

Muzej provodi sustavna, zaštitna i sondažna arheološka istraživanja na području sjeverne Dalmacije. Zahvaljujući ustrajnomu prevladavanju naslijeđenih poteškoća Arheološki muzej Zadar danas je važna baštinska ustanova, moderno opremljena i ustrojena prema suvremenim načelima muzejske i arheološke struke. Njegova je misija razvijanje svih segmenata muzejske djelatnosti na korist društva u kojemu djeluje: istraživanje, prikupljanje, čuvanje i zaštita arheološke baštine te njezino sustavno izlaganje i publiciranje.

Radionica - Informacije na internetu

Lokacija: Arheološki muzej Zadar

Ciljna skupina: učenici 6. razreda osnovne škole

Trajanje: 2 školska sata (90 minuta)

Međupredmetna korelacija: Povijest, Informatika, Geografija, Likovna kultura

Oblici rada: Individualni

Nastavne strategije: demonstracija, frontalni rad, samostalni rad.

Odgojno-obrazovni ciljevi: Povećati vještine upravljanja fotografija na mobilnim uređajima. Povezivanje mobilnih uređaja s prijenosnim računalom. Upoznati se sa arheološkim nalazima u našoj okolini.

Očekivani ishodi učenja (prema kurikulumu): A 6.2. Učenik prepoznaje mrežu kao međusobno povezane računalne uređaje koji razmjenjuju podatke. D 6.1. učenik prepoznaje i pokazuje pozitivne i negativne strane dijeljenja informacija na internetu. C 6.3. Učenik pronalazi preporučuje te uključuje nove sadržaje ili mogućnosti na mrežnim zajednicama koje mogu unaprijediti zajednički rad u digitalnom okruženju

Struktura radionice po satima

1. školski sat (45 min):

Aktivnosti:

- **Naziv.**
 - Zapisivanje bilješki i fotografiranje.
- **Naziv:**
 - Uredili bi slike. Slikama bi napisali lažni ili istiniti naslov. Po potrebi bi slike prebacili na prijenosno računalo i uredili ih u programu Bojanje. To bi objavili na školskoj društvenoj mreži Microsoft Engage. Ostali učenici bi trebali komentirati sliku, prepoznati radi li se o lažnoj ili istinitoj informaciji.

Metode rada: Demonstracija, individualni rad

2. školski sat (45 min):

Aktivnosti:

- **Naziv.**
 - Na mobitelu bi trebali izraditi crtež nekog muzejskog eksponata i objaviti na Engage. Bluetoothom prenijeti fotografiju na prijenosno računalo.
- **Naziv:**
 - Ostali učenici bi trebali prepoznati radi li se o točnom crtežu i komentirati.
 - Svatko bi trebao staviti link na mrežnu stranicu organizacije gdje se mogu pronaći točne informacije o eksponatu ili upute kako se točno informirati o temi.

Metode rada: individualni rad

Završni dio (refleksija i evaluacija) Svaki učenik zapisuje u bilježnicu 3 radnje koje su naučili, 2 radnje koje im dobro idu i jednu radnju koja im je bila teška.

Materijali i pribor: Školski tableti, osobni mobiteli, bilježnice.

Radionica: Tragovi prošlosti u kamenu i grobovima – Srednjovjekovni Zadar i okolica

Suradnička ustanova i lokacija: Arheološki muzej Zadar – muzej kao učionica

Ciljna skupina: učenici 6. razreda osnovne škole

Trajanje: 3 školska sata (135 minuta)

Međupredmetna korelacija: Povijest, Likovna kultura (analiza pletera i reljefa), Hrvatski jezik (starohrvatska trojezičnost i pismenost), Geografija (prostor srednjovjekovne Hrvatske/sjeverne Dalmacije), Informatika (informacije na internetu)

Oblici rada: Frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupinama

Nastavne strategije: Strategija istraživanja muzejskih izvora, vođeno otkrivanje, suradničko učenje, kreativno izražavanje

Odgojno-obrazovni ciljevi:

- **Razviti vještine kritičke analize** materijalnih povijesnih izvora ranog srednjeg vijeka s područja sjeverne Dalmacije kroz interpretaciju grobnih nalaza i crkvenog kamenog namještaja viđenog na terenskoj nastavi.
- **Objasniti povezanost svakodnevnog života**, društvenog statusa i vjerovanja starohrvatskog stanovništva s umjetničkim i obrtničkim ostvarenjima (poput troprutog pletera i nakita) od 7. do 12. stoljeća.
- **Osvijestiti važnost očuvanja lokalne kulturne baštine** zadarske regije te potaknuti pozitivan stav prema njezinoj zaštiti i promociji u suvremenom društvu.

Očekivani ishodi učenja (prema kurikulumu):

- **POV OŠ B.6.1.** Učenik analizira društveni razvoj u srednjem i ranom novom vijeku.
- **POV OŠ D.6.2.** Učenik objašnjava važnost materijalnih ostataka i muzejskih zbirki za rekonstrukciju svakodnevnog života ranog srednjeg vijeka.
- **POV OŠ E.6.1.** Učenik opisuje primjere starohrvatske umjetnosti, liturgijskih predmeta i grobnih nalaza na zadarskom području.

Struktura radionice po satima

1. školski sat (45 min): Muzejski detektivi – Od zapažanja do povijesnog izvora

Aktivnosti:

o Kustosica, muzejska pedagoginja uvodi učenike u stalni postav srednjeg vijeka. Priča i ističe zanimljivosti iz života ljudi na ovim prostorima Dalmacije, naglašava kulturno-povijesne spomenike, simbole, predmete i arhitektonske detalje.

o Učenici pod vodstvom kustosice obilaze muzej i u svoje bilježnice, dnevnike terenske nastave, slobodno zapisuju dojmove, ključne pojmove, bilješke, crtaju detalje izložaka koji su ih se dojmili.

- **Evokacija i refleksija na nastavu u muzeju:**
 - *Opis:* U prostoru muzeja za učenike je pripremljen radni prostor. Raspoređeni u grupama sjede, a sa njima razgovor vode učitelji u pratnji. Razgovaraju o posjetu Arheološkom muzeju. Pomoću "vruće gredice" asocijacija učenici izdvajaju predmete koji su im ostali u pamćenju (npr. grob ratnika konjanika, kameni namještaj s pleterom).
- **Analiza radnih listića "Muzejski detektiv":**
 - *Opis:* Učenici u parovima analiziraju bilješke i skice koje su napravili. Dobivaju zadatak svrstati predmete u tri skupine: oružje/oprema, nakit i crkveni kameni namještaj.

Metode rada: Razgovor, metoda rada na tekstu/slikovnom materijalu, metoda klasifikacije.

2. školski sat (45 min): Život i smrt starohrvatskog ratnika i plemkinje

Aktivnosti:

- **Rad u skupini – Rekonstrukcija svakodnevice:**
 - *Opis:* Razred se dijeli u 4 skupine. Dvije skupine analiziraju grob starohrvatskog ratnika konjanika (oružje, ostruge, društveni status), a druge dvije skupine analiziraju ranosrednjovjekovni nakit (naušnice s jagodama, fibule) na temelju stalnog postava u prizemlju muzeja.
- **Prezentacija rezultata "Oživljena povijest":**
 - *Opis:* Predstavnici skupina izlažu svoje zaključke. Izrađuju kratku priču u prvom licu o jednom danu u životu ratnika ili plemkinje na zadarskom području u 9. stoljeću.

Metode rada: Rad na povijesnom izvoru, metoda oluje mozgova (brainstorming), timski rad.

3. školski sat (45 min): Kameni pleter i tajne starohrvatskog graditeljstva

Aktivnosti:

- **Kreativna radionica "Majstori pletera":**

- *Opis:* Učenici proučavaju strukturu i simbole troprutog pletera s liturgijskih predmeta i crkvenog namještaja viđenog u muzeju. Dobivaju glinamol ili plastelin te samostalno modeliraju vlastitu pluteju ili ploču s motivom pletera.
- **Završna izložba i sinteza:**
 - *Opis:* Učenici slažu svoje radove stvarajući "Mali školski lapidarij". Povezuju elemente graditeljstva s razdobljem u kojem je Zadar bio pod bizantskim i hrvatskim utjecajem.

Metode rada: Metoda praktičnih radova, demonstracija, komparativna metoda.

Završni dio (refleksija i evaluacija)

- **Evaluacijski listić "3-2-1":** Učenici na papiriće zapisuju 3 nove činjenice koje su naučili, 2 predmeta koja su ih fascinirala u Arheološkom muzeju Zadar i 1 pitanje koje je još uvijek ostalo neodgovoreno.
- **Samovrednovanje:** Kratka rasprava o tome kako je rad u skupinama pridonio razumijevanju gradiva iz udžbenika.

Materijali i pribor

- Radni listići s fotografijama eksponata iz Arheološkog muzeja Zadar (grob konjanika, pleter, starohrvatski nakit).
- Glinamol/plastelin, drveni štapići za modeliranje, podloške za stolove.
- Projektor i računalo (za prikazivanje dodatnih tlocrta starohrvatskih crkava zadarske regije)

Narodni muzej Zadar

Narodni muzej Zadar utemeljen je 1832. godine u Zadru. Obuhvaća četiri glavna odjela: Prirodoslovni odjel – posvećen flori i fauni zadarskog područja, s naglaskom na ekologiju i zaštićena područja, Etnološki odjel – istražuje tradicijsku baštinu dinarskog i jadranskog kulturnog kruga, Muzej grada Zadra – čuva kulturno-povijesnu baštinu grada od 13. stoljeća do danas te Galerija umjetnina – s bogatim fundusom od srednjovjekovnih ikona do suvremene umjetnosti, uključujući i poznati Ugljanski triptih iz 14. stoljeća. Obuhvaća i dvije područne zbirke - Etnografsku zbirku Veli Iž i Kulturno-povijesnu zbirku Mali Iž; tri izložbena paviljona, ujedno i spomenike kulture - Gradsku ložu, Kneževu palaču i centar Mali arsenal; dvije stručne službe - Dokumentacijsku i Pedagošku službu, te tajništvo i računovodstvo kao opće službe.

Radionica – *Che cosa ti metti? / Što odijevaš?*

Suradnička ustanova: Narodni muzej Zadar

Nastavni predmet: Talijanski jezik

Ciljna skupina: 6. razred

Trajanje: 3 školska sata (135 minuta)

Međupredmetna korelacija: Povijest, Geografija, Priroda, Likovna kultura, ostali strani jezici

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NASTAVNOG PREDMETA:

OŠ (2) TJ A.6.1.¹⁶ Učenik razumije kratak i jednostavan tekst poznate tematike.

OŠ (2) TJ A.6.2.¹⁷ Učenik govori kratak i jednostavan tekst poznate tematike.

OŠ (2) TJ A.6.3.¹⁸ Učenik piše kratak i jednostavan tekst poznate tematike.

OŠ (2) TJ C.6.3.¹⁹ Učenik odabire i primjenjuje osnovne strategije učenja talijanskoga jezika.

Razrada ishoda

Učenici prepoznaju, imenuju i razlikuju osnovne pojmove povezane s odjećom i odijevanjem na talijanskome jeziku (*il berretto, i guanti, la sciarpa, il cappotto, la gonna, la maglietta, i*

¹⁶ Objašnjenje kratice: OŠ (2) – Osnovna škola – drugi strani jezik; TJ – Talijanski jezik; A. – domena Komunikacijska jezična kompetencija; 6. – šesti razred; 1. – prvi ishod

¹⁷ Objašnjenje kratice: OŠ (2) – Osnovna škola – drugi strani jezik; TJ – Talijanski jezik; A. – domena Komunikacijska jezična kompetencija; 6. – šesti razred; 2. – drugi ishod

¹⁸ Objašnjenje kratice: OŠ (2) – Osnovna škola – drugi strani jezik; TJ – Talijanski jezik; A. – domena Komunikacijska jezična kompetencija; 6. – šesti razred; 3. – treći ishod

¹⁹ Objašnjenje kratice: OŠ (2) – Osnovna škola – drugi strani jezik; TJ – Talijanski jezik; C. – domena Samostalnost u ovladavanju jezikom; 6. – šesti razred; 3. – treći ishod

pantaloni, i pantaloncini, il maglione, gli stivali, il vestito, la canottiera) povezujući ih s vremenskim uvjetima i svakodnevnim situacijama opaženima tijekom aktivnosti i boravka na Etnografskom odjelu Narodnog muzeja Zadar.

Učenici razumiju kratke i jednostavne rečenice poznate tematike te prepoznaju ključne informacije u kratkim usmenim i pisanim zadatcima povezanim s odijevanjem, vremenskim prilikama i različitim svakodnevnim situacijama (*fa freddo, piove, c'è il sole, vai a scuola, vai a una festa, fa bel tempo, fa brutto tempo, la primavera, l'estate, l'autunno, l'inverno...*).

Učenici čitaju kratke i jednostavne rečenice, pitanja i kratke opise pazeći na pravilan izgovor, intonaciju i razumijevanje značenja poznatih riječi i izraza povezanih s odjećom, vremenskim uvjetima i prikladnim odijevanjem.

Učenici pišu kratke i jednostavne rečenice prema predlošku, vodeći računa o osnovnim pravopisnim i ortografskim pravilima te pravilnoj uporabi poznatih riječi i izraza na talijanskome jeziku (*Si mette il cappotto. Fa freddo. Piove molto. Mette gli occhiali da sole.*).

Učenici povezuju odjevne predmete s vremenskim uvjetima i različitim svakodnevnim situacijama te razvijaju sposobnost logičkog povezivanja pojmova prema značenju i funkcionalnoj uporabi odjeće.

Učenici aktivno sudjeluju u radu u paru i skupini, razmjenjuju ideje, surađuju u rješavanju zadataka i zajednički donose odluke tijekom govornih igara, kreativnih aktivnosti i zadataka povezanih s odijevanjem kartonskih čovječuljaka.

Učenici razvijaju sposobnost opažanja i povezivanja jezičnih sadržaja sa stvarnim iskustvom promatranja tradicijskih odjevnih predmeta i detalja u Etnografskom odjelu Narodnog muzeja Zadar te osvještavaju kulturnu vrijednost tradicijske odjeće i ručnoga rada.

Učenici primjenjuju osnovne strategije učenja stranoga jezika koristeći vizualne poticaje, kartice, slikovne predloške, igre, iskustveno učenje i suradnički rad kao pomoć u razumijevanju i usvajanju novoga vokabulara.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učiti kako učiti

uku A.3.1.²⁰

1. Upravljanje informacijama

Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.

²⁰ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; A. – domena Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama; 3.1. – treći obrazovni ciklus, prvi ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

uku A.3.2.²¹

2. Primjena strategija učenja i rješavanje problema

Učenik se koristi različitim strategijama učenja i primjenjuje ih u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja uz povremeno praćenje učitelja.

uku A.3.3.²²

3. Kreativno mišljenje

Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.

uku A.3.4.²³

4. Kritičko mišljenje

Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

uku B.3.1.²⁴

1. Planiranje

Uz povremenu podršku učenik samostalno određuje ciljeve učenja, odabire strategije učenja i planira učenje.

uku B.3.2.²⁵

2. Praćenje

Uz povremeni poticaj i samostalno učenik prati učinkovitost učenja i svoje napredovanje tijekom učenja.

uku B.3.3.²⁶

3. Prilagodba učenja

Učenik regulira svoje učenje mijenjanjem plana ili pristupa učenju, samostalno ili uz poticaj učitelja.

uku B.3.4.²⁷

²¹ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; A. – domena Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama; 3.2. – treći obrazovni ciklus, drugi ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

²² Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; A. – domena Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama; 3.3. – treći obrazovni ciklus, treći ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

²³ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; A. – domena Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama; 3.1. – treći obrazovni ciklus, četvrti ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

²⁴ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; B. – domena Upravljanje svojim učenjem; 3.1. – treći obrazovni ciklus, prvi ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

²⁵ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; B. – domena Upravljanje svojim učenjem; 3.2. – treći obrazovni ciklus, drugi ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

²⁶ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; B. – domena Upravljanje svojim učenjem; 3.3. – treći obrazovni ciklus, treći ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

²⁷ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; B. – domena Upravljanje svojim učenjem; 3.4. – treći obrazovni ciklus, četvrti ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

4. Samovrednovanje/ samoprocjena

Učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate, procjenjuje ostvareni napredak te na temelju toga planira buduće učenje.

uku D.3.2.²⁸ Suradnja s drugima. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

Osobni i socijalni razvoj

osr B.3.4.²⁹ Suradnički uči i radi u timu.

osr C.3.3.³⁰ Aktivno sudjeluje i pridonosi školi i lokalnoj zajednici.

ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI

Odgojni ciljevi:

Učenici razvijaju pozitivan odnos prema kulturnoj baštini i tradicijskim vrijednostima te osvještavaju važnost očuvanja kulturnog identiteta i tradicijskih običaja.

Tijekom aktivnosti učenike se potiče na međusobnu suradnju, timski rad, uvažavanje tuđih ideja i zajedničko donošenje odluka. Razvija se odgovornost prema radu, poštivanje pravila rada u muzejskom prostoru te pozitivan odnos prema kulturnim ustanovama i muzejskim sadržajima.

Učenici razvijaju interes i znatiželju za upoznavanje različitih načina odijevanja, tradicijskih odjevnih predmeta i kulturnih obilježja svakodnevnoga života, povezujući ih s vlastitim iskustvom i suvremenim načinom odijevanja.

Obrazovni ciljevi:

Učenici usvajaju i proširuju vokabular povezan s odjećom, odjevnim predmetima, vremenskim prilikama i različitim svakodnevnim situacijama na talijanskome jeziku.

²⁸ Objašnjenje kratice: uku – Učiti kako učiti; D. – domena Stvaranje okružja za učenje; 3.2. – treći obrazovni ciklus, drugi ishod u domeni Međupredmetne teme Učiti kako učiti

²⁹ Objašnjenje kratice: osr – Osobni i socijalni razvoj;

³⁰ Objašnjenje kratice: osr – Osobni i socijalni razvoj; B. – domena Ja i drugi; 3.4. – treći obrazovni ciklus, četvrti ishod u domeni Međupredmetne teme Osobni i socijalni razvoj

Učenici naučeni vokabular i jednostavne jezične strukture primjenjuju u usmenoj i pisanoj komunikaciji kroz govorne igre, opisivanje, kratke dijaloge, jednostavne rečenice i kreativne zadatke povezane s odijevanjem i vremenskim uvjetima.

Učenike se potiče na samostalan rad, razvoj komunikacijskih, metodoloških i socijalnih vještina te se omogućuje individualna diferencijacija kroz različite zadatke i aktivnosti prilagođene njihovim sposobnostima i predznanju.

Kroz iskustveno učenje, vizualne poticaje, igre, suradnički rad i aktivnosti u autentičnom muzejskom okruženju, učenici učvršćuju i produbljuju stečeno znanje, razvijaju sposobnost logičkog povezivanja odjevnih predmeta s vremenskim uvjetima i različitim situacijama te povećavaju motivaciju, znatiželju i interes za učenje talijanskoga jezika.

OBLICI RADA

- individualni rad, grupni rad, rad u paru, frontalni rad

METODE RADA

- povezivanje, prepoznavanje, pitanja, odgovori, interaktivne igre, grupni rad, izmjena sve četiri jezične vještine (slušanje, čitanje, govorenje i pisanje).

NASTAVNE STRATEGIJE

- iskustveno učenje, istraživačko učenje, suradničko i aktivno učenje, učenje otkrivanjem
- metoda razgovora, metoda zornosti, metoda demonstracije

RAZRADA STRUKTURE RADIONICE PO AKTIVNOSTIMA:

1. Uvodna jezična priprema – *Che cosa si indossa?* / Što se nosi?
2. Aktivnost *Che cosa manca?* / Što nedostaje? – igra prepoznavanja
3. Aktivnost *Vero o falso?* / Točno ili krivo?
4. Radni listić – povezivanje situacija i odjevnih predmeta
5. Aktivnost *La sfida della moda* / Modni izazov – pantomima
6. Govorna aktivnost u paru – *Come vestirsi?* / Što odjenuti?
7. Aktivnost *Vestimi!* / Odjeni me!
8. Aktivnost *Che cosa manca?* / Što nedostaje?

9. Radni listić: *Indovina!* / Pogodi!

10. Aktivnost *Crea un indovinello!* / Smisli zagonetku!

11. Osmosmjerk – *Caccia ai vestiti* / Lov na odjeću

12. Završna aktivnost – *Che cosa non va?* / Što nije u redu?

Napomene: Izrazi s rodnim značenjem, korišteni u ovom dokumentu, neutralni su i odnose se podjednako na muški i ženski rod.

Ilustrativni materijali korišteni u radionici izrađeni su uz pomoć alata umjetne inteligencije (AI) te prilagođeni odgojno-obrazovnim potrebama učenika.

Potreban materijal:

- Kartice s prikazom i nazivima odjevnih predmeta
- Slike osoba bez ključnog komada odjeće
- Kartonski čovječuljci (jedan po grupi)
- Kolaž papir
- Ljepilo
- Škare
- Kartice s uputama za odijevanje
- Flomasteri za ukrašavanje
- Radni listići

1. UVOD – *Che cosa si indossa?* / Što se nosi?

Učiteljica svakoj grupi učenika dijeli kartice sa slikama i nazivima odjevnih predmeta na talijanskom jeziku.

Kartice uključuju:

- *il berretto* (kapa)
- *i guanti* (rukavice)
- *la sciarpa* (šal)
- *il cappotto* (kaput)
- *gli stivali* (čizme)
- *il maglione* (džemper)
- *la canottiera* (majica bez rukava)

- *la gonna* (suknja)
- *la maglietta* (majica kratkih rukava)
- *i pantaloncini* (kratke hlače)
- *i pantaloni* (hlače)
- *il vestito* (haljina).

Učenici najprije samostalno pregledavaju kartice, a zatim zajedno s učiteljicom ponavljaju izgovor.

MINI IGRA – „BRZI PRSTI”

Učiteljica brzo izgovara riječi. Učenici trebaju što brže pronaći odgovarajuću karticu i podići je.

Tempo se postupno ubrzava.

RAD U PARU – „POKAŽI I POGODI”

U paru: učenik A pokazuje karticu bez govorenja, učenik B pokušava pogoditi o kojem je odjevnom predmetu riječ, a zatim zamjenjuju uloge.

2. CHE COSA MANCA? / Što nedostaje?

Učiteljica prikazuje ilustracije osoba u različitim situacijama. Na svakoj slici nedostaje važan odjevni predmet ili je odjevna kombinacija neprikladna.

Primjeri pitanja:

Che cosa manca? / Što nedostaje?

Va bene così? / Je li u redu ovako?

Fa caldo o freddo? / Je li toplo ili hladno?

È giusto o sbagliato? / Je li ovako ispravno ili pogrešno?

3. VERO O FALSO? / TOČNO ILI KRIVO?

Učenici dobivaju kartice:

VERO

FALSO

Učiteljica izgovara rečenice:

Quando nevica, porto i sandali.

Quando piove, prendo l'ombrello.

Quando vado a scuola, porto la canottiera.

Quando c'è il sole, porto il cappello.

Učenici podižu odgovarajuću karticu. Ako je odgovor netočan, učenici ga ispravljaju.

4. COLLEGA! / POVEŽI!

Učenici rade u skupinama po troje. Svaka skupina dobiva radni listić sa situacijama i slikama odjevnih predmeta, a njihov je zadatak povezati situaciju s prikladnim odjevnim predmetom.

Primjeri zadataka na radnom listiću:

1. *Collega la situazione ai vestiti. Poveži situaciju s odgovarajućim odjevnim predmetom.*

Quando piove → la giacca impermeabile

Quando nevica → i guanti

Quando c'è molto sole → gli occhiali da sole

Quando fa freddo → il cappotto

Quando vai a scuola → le scarpe

Quando vai al mare → il cappello

Quando hai freddo alle mani → i guanti

Quando cammini nella neve → gli stivali

Quando è estate → la maglietta

Quando vai a una festa → il vestito

Quando fa molto caldo → i pantaloni corti

Quando piove tanto → gli stivali

2. Segna il vestito che NON CORRISPONDE alla situazione. Označi odjevni predmet koji NE ODGOVARA situaciji.

Fa molto freddo.

- ☐ il cappotto
- ☐ i guanti
- ☐ il costume da bagno

Vai a scuola.

- ☐ le scarpe
- ☐ la maglietta
- ☐ gli sci

Piove molto.

- ☐ la giacca impermeabile
- ☐ l'ombrello
- ☐ gli occhiali da sole

Vai al mare.

- ☐ il cappello
- ☐ gli occhiali da sole
- ☐ il cappotto

5. LA SFIDA DELLA MODA / MODNI IZAZOV - PANTOMIMA

Učenik volonter izvlači karticu na kojoj se nalazi jedna od sljedećih situacija:

Primjeri:

Piove molto.

Fa freddo.

C'è molto sole.

Vai a scuola.

Vai a una festa di compleanno.

Nevica.

Fa caldo.

Učenik volonter pantomimom prikazuje situaciju s izvučene kartice, a učenici pogađaju o kojoj se situaciji radi i što bi trebao odjenuti.

6. GOVORNA AKTIVNOST U PARU – COME VESTIRSI? / Što odjenuti?

Rad u paru.

Jedan učenik izvlači karticu situacije.

Drugi odgovara: *Mi metto...*

Primjer:

Piove. - Mi metto la giacca impermeabile.

7. VESTIMI! / ODJENI ME!

Učenici rade u skupinama.

Dobivaju:

- kartonskog čovječuljka
- kolaž papir za izrezivanje odjevnih predmeta
- flomastere, škare i ljepilo
- kartice situacija.

Primjeri situacija:

Piove molto.

Fa freddo e nevica.

C'è molto sole.

Vai a scuola.

Vai a una festa.

Fa bruto tempo.

Fa bel tempo.

Učenici trebaju „odjenuti“ kartonskog čovječuljka birajući tj. izrezujući i lijepeći odjeću prema situaciji koju su dobili na papiriću.

Po završetku, svaka skupina predstavlja svoj rad opisujući situaciju te odabranu odjeću. Pri predstavljanju, nazivu odjeće dodaju i odabranu boju (prema kolaž papiru kojeg su odabrali za odjevni predmet).

Primjer predložka za predstavljanje:

Questo/Questa è _____.

Si mette _____.

Fa _____.

8. CHE COSA MANCA? / ŠTO NEDOSTAJE?

Aktivnost se provodi nakon što sve skupine predstave svoje čovječuljke.

Učiteljica pokazuje čovječuljka jedne skupine, ali ne prikazuje cijelu odjevnju kombinaciju odjednom i navodi samo dio odjevnih predmeta.

Ostale skupine se trebaju prisjetiti koji odjevni predmet nedostaje.

Primjer 1 – nedostaje jedan odjevni predmet

Učiteljica kaže:

Questa squadra ha messo il cappotto, i guanti e gli stivali... Che cosa manca?

Učenici se pokušavaju prisjetiti kartonskih čovječuljaka druge grupe i pogoditi traženi odjevni predmet.

Primjer 2 – vizualna podrška

Učiteljica pokaže čovječuljka jedne skupine, ali rukom prekrije jedan dio odjeće kojeg se učenici trebaju prisjetiti.

Primjer 3 – situacijski izazov

Učiteljica podsjeća na situaciju, a učenici se trebaju prisjetiti odjevnih predmeta.

Za svaki točan odgovor skupina dobiva simbolični bod ili malu naljepnicu, a pobjednička skupina pobjedom osvaja pravo mogućnosti odabira aktivnosti ponavljanja na sljedećem nastavnom satu u školi.

9. RADNI LISTIĆ: *INDOVINA!* / POGODI!

Učenici samostalno rješavaju radni listić nakon čega se ispravnost rješenja provjerava zajedno s učiteljicom.

1. *Che cosa ti metti quando fa freddo e c'è la neve?*

*Mi metto*_____.

2. *Che cosa ti metti quando fa caldo e vai al mare?*

*Mi metto*_____.

3. *Che cosa ti metti quando vai al parco a fare sport?*

*Mi metto*_____.

4. *Che cosa ti metti per una festa di compleanno?*

*Mi metto*_____.

5. *Che cosa ti metti per andare a scuola?*

Mi metto _____ .

6. *Che cosa ti metti quando piove?*

Mi metto _____ .

10. CREA UN INDOVINELLO! / SMISLI ZAGONETKU!

Učenici rade u paru.

Svaki par treba osmisliti jednostavnu zagonetku povezanu s odjevnim predmetom, koristeći prethodno usvojeni vokabular.

Kako bi se olakšao zadatak, učenicima je na raspolaganju predložak:

Che cosa ti metti quando _____ *?* ili *Quando fa* _____ *, che cosa ti metti?*.

Učenici mogu koristiti kartice odjevnih predmeta kao vizualnu podršku pri osmišljavanju pitanja.

Nakon osmišljavanja zagonetke, svaki par postavlja svoje pitanje paru koji sjedi s njihove desne strane, čime se aktivnost nastavlja kružno sve dok svi parovi ne riješe zadatke drugih učenika.

Nakon odgovora, par koji je osmislio zagonetku potvrđuje odgovor koristeći kartice *vero* i *falso*. Ukoliko odgovor nije točan, učenici zajedno dolaze do ispravnoga rješenja.

11. OSMOSMJERKA – CACCIA AI VESTITI / LOV NA ODJEĆU

Učenici u osmosmjerci izrađenoj u aplikaciji *Educaplay* traže nazive odjevnih predmeta.

Hecho con Educaplay. Motiva a tu audiencia con tus juegos creados en segundos. Suscríbete en www.educaplay.com

Word Search Puzzle

Caccia ai vestiti

Scopri le parole nascoste legate al mondo della moda e dell'abbigliamento.
by [Ana Sagi](#)

1 VESTITO

2 GIACCA

3 PANTALONI

4 CAMICIA

5 SCARPE

6 CAPPELLO

7 CALZE

8 GONNA

9 SCIARPA

10 GUANTI

11 MAGLIETTA

12 SANDALI

13 COSTUMEDABAGNO

C S M O H C Z N N I I L K I
M O A O T G S V A E T A U Z
A C S N Y I Y C E E O O O I
G A S T D T C A I S U M N I
L M C E U A M O I J T O G R
I I A A I M L T P F L I G D
E C R G U E E I Z A L S T U
T I P O U O A D T C U B D O
T A E N R E U N A C A V O F
A Z B N A Z A P W B M L E S
S C I A R P A A A A A X Z Z
Z F A B O H U Q L O O G A E
O B C A W E G U A N T I N W
A R T U C A P P E L L O U O

Radionica: Narodne nošnje i običaji sjeverne i srednje Dalmacije

Nastavna tema (cjelina): Vizualne komunikacije i tradicijska kultura

Nastavna jedinica: Narodne nošnje i običaji sjeverne Dalmacije (Interpretacija narodnog ornamenta i veza)

Likovno područje: Crtanje i slikanje (kombinirana tehnika)

Likovni problemi (ključni pojmovi): Ritam (nizanje motiva), kontrast toplo-hladno, ornament i tekstura.

Likovni motivi: Detalji narodnih nošnji (geometrijski i floralni ornamenti).

Lokacija: Narodni muzej Zadar

Ciljna skupina: učenici 6. razreda

Trajanje: 2 školska sata

Međupredmetna korelacija:

Hrvatski jezik: Pisanje kraćeg osvrta / dojma o etnografskim zbirkama.

Povijest: Učenje o načinu života u sjevernoj Dalmaciji u 19. i 20. stoljeću.

Glazbena kultura: Usporedba glazbenog ritma s likovnim ritmom (nizanjem motiva).

Talijanski jezik: Učenje novih riječi na stranom jeziku.

Međupredmetne teme

Održivi razvoj: promišljanje očuvanja kulturne baštine i odgovornog ponašanja u kulturnim institucijama.

Građanski odgoj i obrazovanje: razvijanje poštovanja prema kulturnoj baštini i kulturnim institucijama. Aktivno sudjelovanje u zajednici kroz edukaciju i posjete.

Učiti kako učiti: razvijanje strategija istraživanja i samostalnog učenja iz izvora (izložbe, artefakti, stručna tumačenja).

Osobni i socijalni razvoj: razvijanje komunikacijskih i suradničkih vještina u grupnom radu. Razumijevanje uloge kulture u razvoju identiteta i zajednice.

Poduzetništvo: poticaj za kreativnost, inicijativu i stvaranje vlastitih projekata inspiriranih zadarskom baštinom.

Odgojno obrazovni ishodi predmeta:

OŠ LK A.6.1. Učenik likovnim i vizualnim izražavanjem interpretira različite sadržaje (motiv iz Narodnog muzeja).

OŠ LK A.6.2. Učenik demonstrira vještine korištenja likovnih materijala i tehnika kroz ritam i kontrast.

OŠ LK B.6.2. Učenik povezuje umjetničko djelo i tradicijsku baštinu s vlastitim iskustvom i kulturnim kontekstom.

Odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetnih tema

goo A.2.1. Učenik se ponaša u skladu s ljudskim pravima u svakodnevnom životu.

uku A.2.2. Učenik primjenjuje strategije učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz praćenje i podršku učitelja.

uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.

pod A.2.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja .

uku A.3.3. Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.

uku A.3.4. Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

Oblici rada: Terenski rad (muzej) i frontalni/ individualni rad

Nastavne strategije: učenje otkrivanjem, suradnički oblik učenja, timski rad

Odgojno – obrazovni ciljevi:

Upoznati učenike s bogatom tradicijskom baštinom, proučiti i analizirati ornamente i vezove te ih likovno interpretirati, razvijajući pritom osjećaj za ritam i kompoziciju.

Razvijati svijest o vlastitom kulturnom identitetu, baštini i tradiciji.

Poticati estetski doživljaj i poštovanje prema kulturnom blagu.

Upoznati se s odlikama tradicijske odjeće sjevernodalmatinskog (dinarskog i jadranskog) područja.

Razvijati sposobnost vizualnog opažanja, likovne analize, pamćenja i sposobnosti stilizacije prirodnih/ folklornih motiva.

CILJANI ISHODI UČENJA

Učenik će moći:

1. Uočiti i opisati specifičnosti nošnji jadranskog i dinarskog područja sjeverne Dalmacije.
 2. Primijeniti ritam i ponavljanje motiva (ornamenata) u vlastitom likovnom radu.
 3. Prepoznati i primijeniti kontraste boja (npr. crvena/terakota i plava/zelena karakteristična za našu regiju).
 4. Analizirati i vrednovati svoj rad i radove svojih vršnjaka.
- **Metode rada:** samostalna refleksija i bilježenje, timski rad, suradničko učenje....
 - **Materijali i pribor:** papir za crtanje/slikanje (blok br. 4), olovka, tempere, vodene boje, flomasteri ili tuš.

Vizualni poticaji: Nošnje, skice, fotografije ili tableti s fotografijama nošnji snimljenih u Etnološkom odjelu Narodnog muzeja Zadar (Gradska straža).

VREMENSKA STRUKTURA RADIONICE

1. UVODNI DIO (oko 15 minuta)

- **Motivacija:** Kustosica muzeja predstavlja učenicima narodne nošnje te običaje ljudi sjeverne i srednje Dalmacije. Učenici razgledavaju zbirke i izložene predmete (npr. nošnje iz Novigrada ili nošnje iz Paga boje terakote).
- **Analiza:** Kroz razgovor ističemo važnost ornamenata na narodnim nošnjama – od jednostavnih geometrijskih oblika (trokuti, rombovi) do stiliziranih cvjetnih motiva. Promatramo kako su se boje koristile za isticanje statusa i sklada.
- **Najava zadatka:** Učenici se dijele u nekoliko grupa. Na papiru će oblikovati vlastiti detalj narodne nošnje (npr. rub marame, pojas, pregača ili dio haljetka), naglašavajući ritam i ornament.

2. SREDIŠNJI DIO – LIKOVNI RAD (oko 60 minuta)

- **Rad na zadatku:** Učenici odabiru detalj iz muzeja koji im je bio najzanimljiviji.
- **Razrada postupka:**
 - Olovkom lagano skiciraju osnovni oblik odjevnog predmeta.
 - Unutar zadanog oblika crtaju ornamente koristeći se pravilima ritma (npr. nizanje motiva: trokut-krug-trokut-krug).
 - Bojenje: Učenici biraju kolorit nadahnut sjevernom Dalmacijom (npr. zemljane boje terakote, crvena, tamnoplava, zelena). Primjenjuju kontrast toplo-hladno kako bi ornament došao do izražaja.

3. ZAVRŠNI DIO – ANALIZA I VREDNOVANJE (oko 15 minuta)

- **Postavljanje radova:** Radovi se nižu na ploči ili panou (izložba).
- **Grupna analiza i vršnjačko vrednovanje:**
 - Učenici samostalno pronalaze rad u kojem je ritam ornamenata najbolje ritmiziran.
 - Komentiraju primjenu boja i uspoređuju ih s originalima koje su vidjeli u muzeju.
- Spremanje pribora i čišćenje radnog prostora.

MATERIJALI I PRIBOR

- **Za radionicu:** Papir za crtanje/slikanje (blok br. 4), olovka, tempere, vodene boje, flomasteri ili tuš.

Odjel za arheologiju, akvakulturu i agronomiju Sveučilišta u Zadru

Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu započeo je s radom 2006. godine. Od 2010. godine kreće preddiplomski studij *Primijenjena ekologija u poljoprivredi*. Poljoprivrednoj proizvodnji pristupa se na način nešto drugačiji od dosadašnjih konvencionalnih, što uključuje integrirani i ekološki prihvatljiv pristup u uvjetima Mediterana. Naglasak je stavljen na ekološku komponentu i na gospodarenje, a ne iskorištavanje. S obzirom na važnost razvoja plavog sektora uz održivost, te zaštitu vodenih ekosustava, na Odjelu se izvodi i preddiplomski studij *Podvodne znanosti i tehnologije*. Potaknuti potrebom za rastom i razvojem ribarstva i akvakulture na znanstvenim temeljima, uz održivost s obzirom na ekonomske i ekološke pokazatelje od 2017. godine na Odjelu se počinje izvoditi prvi diplomski studij *Održivo upravljanje vodenim ekosustavima iz biotehničkog područja znanosti* na Sveučilištu u Zadru. Uvažavajući dosadašnji razvoj Odjela te potrebu za daljnjim napretkom, Senat Sveučilišta u Zadru je u ožujku 2023. donio odluku o osnivanju Odsjeka za agroekologiju i zaštitu prirode i Odsjeka za istraživanje mora i akvakulturu na Odjelu za ekologiju agronomiju i akvakulturu. Odsjeci su započeli sa radom u lipnju 2023. godine.

Radionica - Digitalno mjerenje prostora i izrada tehničkog crteža

Lokacija: Centar za podvodnu arheologiju

Ciljna skupina: učenici 6. razreda osnovne škole

Trajanje: 3 školska sata (135 minuta)

Međupredmetna korelacija:

- Matematika (mjerilo, omjeri, mjerenje duljina, izračun površine)
- Geografija (mjerilo, snalaženje u prostoru, prostorni odnosi)
- Informatika (uporaba digitalnih alata i aplikacija, obrada i prikaz podataka)
- Građanski odgoj i obrazovanje (suradnja i odgovornost u radu)

Oblici rada:

- frontalni rad
- rad u skupinama
- rad u paru

- individualni rad

Nastavne strategije:

- istraživačko učenje
- iskustveno učenje
- suradničko učenje
- praktičan rad
- problemska nastava

Odgojno-obrazovni ciljevi

- razvijati sposobnost mjerenja i prikazivanja prostora
- primijeniti digitalne alate u tehničkim aktivnostima
- razvijati preciznost i urednost pri izradi tehničkih crteža
- primijeniti pravila tehničkog crtanja i kotiranja u graditeljstvu
- razvijati prostornu predodžbu i tehničko mišljenje
- povezati teorijska znanja s praktičnom primjenom u stvarnom okruženju

Očekivani ishodi učenja (prema kurikulumu)

TK OŠ A. 6. 1.

Na kraju druge godine učenja i poučavanja predmeta Tehnička kultura u domeni Dizajniranje i dokumentiranje učenik crta tehničke crteže tvorevine iz svakodnevnoga života primjenjujući norme tehničkoga crtanja.

TK OŠ A. 6. 2.

Na kraju druge godine učenja i poučavanja predmeta Tehnička kultura u domeni Dizajniranje i dokumentiranje učenik primjenjuje norme crtanja u građevinarstvu.

Struktura radionice po satima

1. školski sat (45 min): Mjerenje i digitalno snimanje prostora

Aktivnosti:

Uvod u zadatak

Učenici se upoznaju s ciljevima aktivnosti, postupkom rada i pravilima sigurnog kretanja u prostoru. Učenici ponavljaju osnovne pojmove:

- tlocrt,
- mjerilo,
- kotiranje u graditeljstvu,
- vrste crta u tehničkom crtanju,
- građevinski crteži.

Upoznavanje s aplikacijom za mjerenje

Učitelj demonstrira rad aplikacije Magicplan, način snimanja i mjerenja prostora.

Mjerenje prostora

Podjela učenika u skupine. Zadatak svake skupine je:

- odabrati prostoriju ili dio građevine,
- izmjeriti dimenzije prostora pomoću aplikacije,
- evidentirati položaj vrata, prozora i drugih važnih elemenata.

Provjera podataka

Učenici uspoređuju dobivene podatke i provjeravaju njihovu točnost ručnim mjerenjem.

Metode rada:

- demonstracija
- razgovor
- praktični rad
- suradničko učenje

2. školski sat (45 min): Obrada podataka i planiranje crteža

Aktivnosti:

Analiza prikupljenih mjera

Učenici očitavaju dimenzije prostora i raspravljaju o točnosti dobivenih rezultata.

Odabir mjerila

Učenici odabiru odgovarajuće mjerilo za izradu tlocrta (npr. 1:50 ili 1:100).

Preračunavanje dimenzija

Stvarne dimenzije pretvaraju u dimenzije potrebne za crtanje.

Planiranje tlocrta

Određuju raspored elemenata na papiru te izrađuju skicu budućeg tehničkog crteža.

Metode rada:

- problemski rad
- praktični rad
- rad u paru
- istraživački rad

3. školski sat (45 min): Izrada i kotiranje tehničkog crteža

Aktivnosti:

Izrada tlocrta

Učenici tehničkim priborom crtaju tlocrt prostorije prema odabranom mjerilu. Pri radu trebaju:

- pravilno koristiti vrste crta
- precizno prikazati zidove, vrata i prozore
- održavati urednost i preglednost crteža
- poštovati odabrano mjerilo

Kotiranje crteža

Na izrađeni tlocrt učenici unose:

- ukupne dimenzije prostorije
- dimenzije pojedinih zidova
- položaj i dimenzije otvora
- kotne crte i kotne brojeve prema pravilima graditeljskog tehničkog crtanja

Naprednije skupine mogu:

- izračunati površinu prostorije
- usporediti rezultate različitih skupina
- izraditi prijedlog rasporeda namještaja prema izrađenom tlocrtu
- izraditi digitalnu verziju nacrtu
- prikazati prostor u 3D prikazu unutar aplikacije

Prezentacija radova

Skupine predstavljaju svoje radove i uspoređuju rješenja.

Analiza i vrednovanje

Raspravlja se o točnosti mjerenja, kvaliteti crteža i mogućnostima primjene digitalnih alata u graditeljstvu.

Metode rada:

- praktični rad
- demonstracija
- samovrednovanje
- razgovor i rasprava

Završni dio (refleksija i evaluacija)

Učenici procjenjuju vlastiti doprinos radu skupine, analiziraju uspješnost mjerenja i crtanja te navode što su novo naučili. Razgovaraju o prednostima korištenja digitalnih alata u tehničkim zanimanjima i svakodnevnom životu.

Materijali i pribor

- mobilni uređaj ili tablet
- aplikacija Magicplan
- metar
- papir za tehničko crtanje
- tehnička olovka
- ravnalo
- trokut
- gumica
- kalkulator
- bilježnica za bilješke

Dodatne napomene

Aktivnost se može provoditi u bilo kojem zatvorenom ili otvorenom prostoru pogodnom za mjerenje i izradu tehničke dokumentacije. Učenici se potiču na suradnju, preciznost i primjenu digitalnih tehnologija u rješavanju praktičnih tehničkih zadataka.

Radionica: Vježba opuštanja – Putovanje morskim dubinama - Udahni mir, izdahni brigu

Lokacija: Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu, na Marexu morska obala

Ciljna skupina: Učenici šestog razreda (primjenjivo na osnovnoškolski uzrast)

Trajanje: 1 školski sat (30-45 minuta aktivnosti)

Međupredmetna korelacija: Sat razrednika

Međupredmetne teme- ishodi: Osobni i socijalni razvoj: osr A.3.1, osr A.3.2;

Zdravlje: B.3.2.B

Oblici rada: Grupni rad, interaktivno poučavanje, pripovijedanje, diskusija, vođena fantazija

Nastavne strategije: Interaktivno poučavanje, razgovor, vođena relaksacija

Odgojno-obrazovni ciljevi: Učenici prepoznaju znakove stres i primjenjuju tehnike opuštanja.

Očekivani ishodi učenja (prema kurikulumu):

- 1.) Osobni i socijalni razvoj -Domena A:** osr A.3.1. Razvija sliku o sebi, osr A.3.2. Upravlja emocijama i ponašanjem
- 2.) Zdravlje- Mentalno i socijalno zdravlje:** B.3.2.B Prepoznaje stres kao važan čimbenik pogoršanja mentalnog zdravlja

Očekivani ishodi učenja: Učenik primjenjuje tehniku vođene fantazije i kontroliranog dubokog disanja radi opuštanja, prepoznaje njihov doprinos ublažavanju napetosti i negativnih emocija te ih koristi kao strategije suočavanja u situacijama stresa i zabrinutosti.

NAPOMENA:

Učenici će se podijeliti u 2 grupe, obje grupe će odraditi isto, ali će se rotirati. Jedna grupa će biti u laboratoriju, a druga grupa na obali (na Marexu) pa će se zamijeniti. U laboratorijskim prostorima će obići laboratorije, gledat će uzorke pod mikroskopom i lupom. Voditelji odjela učenike vode kroz laboratorij i organiziraju aktivnosti. U akvariju učenici promatraju dvije grancigule (babice, lat. *Maja squinado*) te fitoplankton. Na Marexu im voditeljica priča o moru općenito, važnosti mora za život na Zemlji i bioraznolikosti. Voditeljica im pokazuje pojedine morske organizme i školjke. Učenici imaju priliku i vidjeti ronilačku opremu te čuti sve o sigurnom ronjenju.

Struktura radionice

1 školski sat (30 – 45 min): **Vođena fantazija – Putovanje morskim dubinama**

VOĐENA MEDITACIJA: Putovanje morskim dubinama- Udahni mir, izadхни brigu

UVOD:

Voditelj potiče raspravu i uvodi učenike u aktivnost pitanjima: *„Koliko se često osjećate napeto? Što za vas znači stres? Kako nam naše tijelo signalizira da smo pod stresom ili zabrinuti? Mislite li da vam priroda, točnije boravak uz more može pomoći da ublažite osjećaj napetosti i zabrinutosti?“*

AKTIVNOST:

Voditelj se obraća djeci riječima: *„Sada ćemo raditi jednu vježbu za ublažavanje napetosti i zabrinutosti. Korisna je za sve uzraste. Zove se vođena fantazija. Prije svega se udobno smjestite i zauzmite položaj u kojem vam je udobno. Zatim zatvorite oči jer će vam to pomoći da se opustite. Ja ću vam pričati, a vi slušajte i pokušajte zamisliti ono što čujete. Tijekom vježbe ne smijete pričati, a nakon vježbe moći ćete ispričati što ste zamislili. Sada zatvorite oči i slušajte moj glas.“*

Zatvori oči. Nađi položaj u kojem ti je udobno. Neka ti ruke budu opuštene uz tijelo. Ispravi se. Udahni duboko na nos, zadrži zrak u trbuhu i onda ga izdahni na usta. Ponovi to još jednom.. Osjeti kako ti zrak ulazi kroz nos i odlazi ravno u trbuh. Izdahni... Ponovi to polako još nekoliko

puta (pričekati). Promotri malo svoje disanje. Novi udah donosi u tebe mir, a izdah odnosi iz tebe sav nemir. Sa svakim novim udahom ti se osjećaš sve opuštenije i ugodnije.

Nalaziš se na plaži uz more. Iznad tebe je plavo nebo bez ijednog oblaka. Osjećaš kako sunce grije cijelo tvoje tijelo. Čuješ šum valova koji lagano zapljuskuju obalu. Čuješ li zvuk galebova koji lete iznad mora? Čuješ li još neke zvukove? Koje mirise osjećaš? Osjetiš li miris mora, soli u zraku? Udahni duboko na nos, izdahni na usta.. Gledaš u more koje je prošarano valovima koji se presijavaju na suncu. Pomisliš kako je tvoje disanje slično valovima koje gledaš. Valovi dolaze i odlaze poput tvojih udaha.. Odjednom osjetiš kako jedan mali val dodiruje tvoja stopala. Godi li to? Osjećaš toplinu mora.. Drugi val polako dovodi more do tvojih koljena. Sljedeći val dovodi more do tvojih ramena koja se opuštaju pod pritiskom mora... Sljedeći val smočio je tvoju kosu - udahneš na nos, a dok izdišeš osjećaš kako je baš taj val odnio sa sobom sve tvoje misli. Jedan duboki udah donio je najveći val. Zaronio si duboko u more. Osjećaš se opušteno kao pero na povjetarcu. Tvoje tijelo je toliko lagano da ga gotovo ne osjećaš. Dok roniš morskim dnom polako otvaraš oči. Što sve vidiš oko sebe? Vidiš li morsko dno? Nalazi li se na dnu pijesak? Ili možda kamenčići, morske stijene..? Vidiš li kojeg morskog ježinca? Osvrni se oko sebe.. Potraži jato ribica koje plivaju sve kao jedna. Polako prolaze kraj tebe ne primjećujući da si tu. Ne zaboravi udahnuti na nos i izdahnuti na usta. Vidiš li zrake sunca koje se probijaju kroz plavetnilo mora? Osjećaš se sigurno i opušteno. Odjednom primjećuješ nešto ispod jedne stijene na dnu. Zaroniš još dublje, sve do morskog dna. Ispod stijene nalazi se jedna stara drvena škrinja obrasla priljepcima i morskom travom. Čini se kao da je tu već dugo vremena. Promotri malo tu škrinju.. Osjećaš li želju da ju otvoriš i da proviriš što je unutra? Želiš li to učiniti? Ili bi radije samo promatrao škrinu i zamišljao što je unutra... Ako želiš, probaj ju otvoriti.. Što vidiš unutra? Dobro pogledaj... Osjeti toplinu koja te ispunja jer si u škrinji našao nešto vrijedno.. Uzmi to u ruke i promotri.. Međutim, znaš kako to ne smiješ ponijeti na kopno. Pripada škrinji i morskom dnu.. Ali znaš da će uvijek biti tamo i možeš se vratiti kad god želiš. Polako spremaš to natrag u škrinju. Osjećaš da je vrijeme da se vratiš.. Pogledaj još jednom oko sebe. Pokušaj zapamtiti tu sliku morskog dna koju vidiš oko sebe. Zaplivaj prema obali.. Vidiš kako je more sve pliće. Izroni iz mora i polako se vrati na obalu. Osjeti kamenje na obali na kojem sjediš. Ponovno osjeti mirise i zvukove na obali. Kada ste spremi polako otvorite oči.“

RASPRAVA:

Voditelj potiče raspravu pitanjima:

Kako se osjećate? Jeste li se uspjeli opustiti? Jeste uspjeli zamisliti svoje putovanje morskim dnom? Želi li netko podijeliti /opisati svoje putovanje? Želi li netko reći što je bilo u njegovoj škrinji? Kako vam se svidjela ova vježba? Koji su sve načini na koje nam more pomaže da se osjećamo bolje? Hoćete li ovakve vježbe ubuduće koristiti kada se osjećate zabrinuto?

Voditelj tada navodi nekoliko primjera u kojima more pomaže očuvanju mentalnog zdravlja (šetnje uz more, gledanje zalaska sunca, plivanje, ronjenje...) te potiče učenike da što češće koriste more i njegovu blizinu kako bi se opustili i kao način smanjivanja utjecaja stresa.

Ako ostane vremena učenici mogu na list papira naslikati scenu s morskog dna koju su zamislili tijekom vježbe.

- **Završetak:** rasprava o doživljaju, načinima korištenja mora i prirode za očuvanje mentalnog zdravlja te evaluacija emotikonima.

Po završetku vježbe voditelj potiče učenike na razgovor i razmjenu dojmova pitanjima poput: *Kako vam se svidjela ova vježba? Jeste li se uspjeli opustiti? Kako ste doživjeli svoje zamišljeno putovanje morskim dnom? Želi li netko podijeliti što je vidio ili doživio? Na koje nam sve načine more i priroda mogu pomoći da se osjećamo smirenije i bolje? Mislite li da biste ovakve tehnike mogli koristiti kada se osjećate zabrinuto ili pod stresom?*

Na temelju odgovora voditelj naglašava važnost prirode za očuvanje mentalnog zdravlja te navodi primjere poput šetnje uz more, promatranja zalaska sunca, plivanja, ronjenja ili jednostavnog slušanja zvukova valova. Učenike potiče da i u svakodnevnom životu koriste takve aktivnosti kao način opuštanja i brige o vlastitom emocionalnom blagostanju.

Evaluacija:

Na kraju radionice učenici procjenjuju svoje zadovoljstvo sudjelovanjem odabirom emotikona koji najbolje odražava njihove dojmove i osjećaje nakon provedene aktivnosti. Po želji mogu ukratko obrazložiti svoj odabir ili podijeliti što im se tijekom radionice najviše svidjelo.

Metode rada: razgovor, vođena imaginacija, refleksija, grupna rasprava

Izvori

Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru. www.icua.hr (pristupljeno 13. 08. 2026.).

Nasadi d.o.o. Zadar. <https://nasadi.hr/> (pristupljeno 13. 08. 2026.).

Arheološki muzej Zadar. <https://www.amzd.hr/hr/> (pristupljeno 10. 08. 2026.).

Arheološki muzej Zadar. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2026. <https://enciklopedija.hr/clanak/arheoloski-muzej-zadar> (pristupljeno 10. 08. 2026.).

Narodni muzej Zadar. <https://nmz.hr/hr/>. (pristupljeno 06.08.2026.).

Narodni muzej Zadar. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2026. <https://www.enciklopedija.hr/clanak/narodni-muzej-zadar> (pristupljeno 06.08.2026.).

Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu Sveučilišta u Zadru. <https://eaa.unizd.hr/> (pristupljeno 06. 08. 2026.).

Učitelji u timu projekta, autori aktivnosti

Tatjana Vukšević, mag. prim. educ.

Željka Zrilić, učiteljica njemačkog jezika

Ana Šagi, učiteljica talijanskog jezika

Ivana Šoše, učiteljica matematike

Darko Vulin, mag. edu. matematike i informatike

Branka Čatlak, učiteljica tehničke kulture

Ana Fabijan, stručni suradnik socijalni pedagog

Urednici priručnika

Tatjana Vukšević

Darko Vulin

Ana Šagi

Widespread School

An Erasmus+ project
co-funded by the European Union

**Funded by
the European Union**

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

coordinated by

città dell'educazione della conoscenza

in partnership with

